

YHDESSÄ ISÄN KANSSA

Isä-lapsitoiminnan kehittäminen Kouvolaan

LAB-AMMATTIKORKEAKOULU
Sairaanhoidaja AMK
Sairaanhoidajakoulutus
Kevät 2020
Eveliina Mäkelä
Maija Vollar
Minna Seppälä

Tiivistelmä

Tekijä(t) Mäkelä Eveliina Vollar Maija Seppälä Minna	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 41 + 6 liitesivua	Valmistumisaika Kevät 2020
Työn nimi Yhdessä isän kanssa Isä-lapsitoiminnan kehittäminen Kouvolaan		
Tutkinto Sairaanhoidtaja (AMK)		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön aiheena oli isä-lapsitoiminnan kehittäminen Kouvolan alueelle. Tarkoituksena oli saada alueella asuvilta isiltä tutkimuskyselyllä tietoa, onko vertaistuelliselle isä-lapsitoiminnalle tarvetta ja minkälaista toiminta olisi sekä mikä olisi toiminnalle sopiva ajankohta. Kyselyn lisäksi järjestettiin kaksi isä-lapsitoiminnan pilotointikertaa. Toiminnan mainonta kohdennettiin 1-5-vuotiaiden lasten isille. Tutkimuskyselyllä ja isä-lapsitoiminnan pilotointikertojen mainonnalla oli tavoitteena saada tietoa, mikä markkinointikanava tavoittaa kohderyhmän parhaiten. Tavoite oli käynnistää tutkimuksesta saatujen tietojen perusteella toiminta Kouvolan alueelle. Isä-lapsitoiminnan kehittämisen idea lähti havainnosta, että isien osallisuus oli vähäistä neuvolan ja perhekeskuksen toiminnoissa. Aikaisemmat aiheesta tehdyt tutkimukset toimivat tietoperustana ja opinnäytetyön yhteistyökumppaneiden kanssa keskustelut antoivat lisätietoa isien vertaistuen tarpeesta.</p> <p>Kysely sekä isä-lapsitoiminta toteutettiin yhteistyössä Keltakankaan perhekeskuksen kanssa. Toimeksiantajana toimi Mannerheimin lastensuojeluliiton Kouvolan paikallisyhdistys.</p> <p>Menetelmänä käytettiin määrällistä, eli kvantitatiivista, tutkimusta kyselyn osalta, josta tulokset saatiin numeerisesti lukuina ja prosenttiosuuksina. Laadullista, eli kvalitatiivista, tutkimusmenetelmää käytettiin isä-lapsitoimintaa havainnoitaessa ja haastateltaessa osallistujia. Tutkimus tehtiin anonymisti, joten vastaajien ja osallistujien henkilötiedot eivät tule esille. Tutkimuksesta saatu tulos oli, että isä-lapsitoiminnalle olisi selkeästi tarvetta ja isät olisivat kiinnostuneita toiminnan jatkumisesta. Toiminnan toivottiin liittyvän liikuntaan ja retkiin ja tapahtuvan iltaisin tai viikonloppuisin. Markkinointia toiminnasta kannattaisi kohdentaa perinteisesti ilmoitustauluille. Toiminnan markkinointia olisi tutkimuksen mukaan hyvä kohdentaa myös perheiden äideille.</p>		
Asiasanat isyys, isä-lapsitoiminta, osallisuus, vertaistoiminta		

Abstract

Author(s)	Type of publication	Published
Mäkelä Eveliina	Bachelor's thesis	Spring 2020
Vollar Maija	Number of pages	
Seppälä Minna	41 + 6 Appendices	
Title of publication		
Together with dad		
Developing father-child activity at Kouvola		
Name of Degree		
Bachelor of Health Care, Nursing		
Abstract		
<p>The necessity of a father-child activity locally in the Kouvola area was surveyed in the development work. The objective was to gather information through an anonymous webropol survey with three main questions. Is a supporting father-child activity group needed? What kind of activity participants would like to have? What would be the best time to participate in the activity? The activity was advertised to fathers and their children from age 1 to 5 and a test group met two times. Besides the main objective there was also an aim to estimate how well the different marketing channels worked for advertising the activity. All the information was utilized in order to start a new father-child support group in the Kouvola area. Considering our observations, the need for a fatherchild activity arises from the fathers' low participation in child health care and familycenter activities. The development work was based on earlier research information and additionally our conversations with the project partners shed further light on the need for peer support.</p> <p>The Mannerheim League for Child Welfare Kouvola local association works as an mandator and the family center of Keltakangas as an affiliate. The survey was implemented using quantitative methods and the interviews were carried out by qualitative methods. The outcome showed that there was a need for a father-child activity in the Kouvola area. Fathers would like to have an active group where they can have sporting events like camps and trips with their children. According to the fathers the best time to organize these events would be weekends and evenings. The social media was a great way to advertise the group although the traditional channels like noticeboards and newspapers still had a steady coverage. According to the research, the marketing of the activity should also be targeted to mothers. The fathers of the test group showed their interest in the continuation of the activity and hoped for more participants in the future. Valuable knowledge was gathered, and a core group was established as a result of the development work.</p>		
Keywords		
fatherhood, father-child activity, participation, peer support		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	TOIMINNAN KEHITTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT	3
2.1	Isä-lapsitoiminnan merkitys.....	3
2.2	Isyys	4
2.3	Vertaistoiminta.....	5
2.4	Isä-lapsitoiminta lapsiperhepalveluihin.....	6
2.5	Osallisuus isyydessä	8
3	TAVOITE, TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	11
4	TUTKIMUSMENETELMÄT	12
4.1	Kysely isille	12
4.1.1	Määrällisen aineiston hankinta.....	12
4.1.2	Tutkimuskysymysten tavoitteet	14
4.1.3	Aineiston analyysi.....	15
4.2	Isä-lapsitoiminnan pilotointi.....	15
4.2.1	Laadullisen aineiston hankinta.....	16
4.2.2	Isä-lapsitoiminnan havainnointi.....	19
4.2.3	Aineiston analyysi.....	20
5	TULOKSET.....	22
5.1	Kyselyn tulokset.....	22
5.2	Isä-lapsitoiminnan tulokset ja palaute	26
6	POHDINTA	28
6.1	Tutkimustulosten tarkastelu	28
6.2	Eettisyys ja luotettavuus	30
6.3	Opinnäytetyön aikataulu ja budjetti	33
6.4	Jatkotoimintaehdotukset	33
6.5	Jatkotutkimusaiheet	34
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	35
	LÄHTEET	36
	LIITTEET	42

1 JOHDANTO

Sairaanhoitajakoulutukseen kuuluvassa lasten ja nuorten hoitotyön harjoittelussa Kouvolan perhetyössä havaittiin, että isien osallistuminen oli vähäistä neuvolan ja perhekeskuksen toiminnoissa. Tähän havaintoon perustuen syntyi ajatus isä-lapsitoiminnan kehittämiseen. Aihe esiteltiin Kymenlaakson sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymän Kymnsoten perhekeskuskoordinaattoreille. He lähtivät innokkaasti mukaan isä-lapsitoiminnan kehittämiseen Kouvolan alueelle. Opinnäytetyön aihe, tavoite ja tarkoitus esiteltiin Mannerheimin lastensuojeluliiton Kouvolan paikallisyhdistykselle, joka lupautui opinnäytetyön toimeksiantajaksi.

Opinnäytetyön aiheena oli isä-lapsitoiminnan tarpeen selvittäminen määrällisenä, eli kvantitatiivisena, kyselynä Kouvolan alueen isille. Kyselyn tulosten perusteella isä-lapsitoimintaa lähdettiin kehittämään Kouvolan alueelle. Tutkimusaineisto kerättiin anonyymillä sähköisellä kyselylomakkeella (liite 3). Kyselyä jaettiin sosiaalisessa mediassa sekä Mannerheimin lastensuojeluliiton Kouvolan paikallisyhdistyksen ja Kouvolan perhekeskuksen verkostoissa.

Opinnäytetyöhön kuului kaksi isä-lapsitoiminnan pilotoitkertaa. Toiminta oli kohdennettu mainonnassa 1-5-vuotiaille lapsille ja heidän isilleen. Tarkoituksena oli saada laadullista tietoa haastatteleamalla osallistujia toiminnan ohessa. Tavoitteina toiminnalla oli vertaistuen tarjoaminen isille ja markkinoinnin vaikuttavuuden arviointi eri markkinointikanavia käyttäen. Vertaistuen näkökulmaa pidettiin tärkeänä osana opinnäytetyötä. Näitä kahta isä-lapsitoimintakertaa markkinoitiin sekä paperisena mainoksena että digitaalisesti videona ja esitteenä sosiaalisessa mediassa (Liitteet 1 ja 2).

Yhteiskunnallinen muutos on aiheuttanut haasteita nykyisän rooliin neuvoloiden vähentäessä perhevalmennuspalveluita. Isät kaipaavat tietoa ihan käytännön asioista liittyen lapsen terveyteen ja siihen, miten arki muuttuu lapsen myötä. Isät olisivat kiinnostuneita tietämään, kuinka voisivat tukea äitejä jaksamisessa ja arjen jakamisessa. He miettivät perheen jaksamista ja perheen sekä työn yhdistämistä. Isät haluaisivat myös jakaa tunteita, joita isyydestä aiheutuu. Tieto siitä, että he eivät ole yksin näiden asioiden kanssa, helpottaisi. (Kluukeri 2019.)

Haverisen (2009) tutkimuksessa todennettiin, että edelleen tällä vuosikymmenellä äitejä kohdeltiin perheen ensisijaisena vanhempana ja neuvolan asiakkaana, vaikka isiä oli neuvolakäynneillä mukana. Tutkimuksessa kuvattiin neuvolakäyntejä, ja niiden perusteella arvioitiin terveydenhoitajan käyttäytymistä keskustellessaan vanhempien kanssa.

Suurimmassa osassa käyntejä terveydenhoitaja katsoi ensimmäisenä äitejä esittäessään kysymyksensä.

Hallituksen lasten ja perheiden palvelujen muutosohjelmassa (LAPE) tarkoituksena oli parantaa ja uudistaa lapsiperheiden palveluita. Hankkeen tavoitteena oli lapsiperhepalveluiden uudistus lapsi- ja perhelähtöisemmäksi. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019a.) LAPE -hankkeen myötä kehitettiin Kymenlaakson perhekeskustoimintamalli, jonka toiminta vahvistui ja yhteistyö eri toimijoiden välillä lisääntyi (Kymenlaakson perhekeskus 2018).

2 TOIMINNAN KEHITTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Isä-lapsitoiminnan merkitys

Isä-lapsitoiminnan tarve näkyi Sosiaali- ja terveysministeriön tutkimuksesta (Halme 2009) ja Jalkasen (2007) tutkimuksesta. Halmeen (2009) tutkimukseen osallistuneista isistä 52% piti yhdessäoloa lapsen kanssa erittäin tärkeänä. Isistä 47% ei ollut pystynyt viettämään niin paljon aikaa lapsen kanssa, kuin olisi toivonut. Isät halusivat viettää lastensa kanssa enemmän aikaa ja samalla olla yhdessä muiden isien ja lasten kanssa. Jalkasen (2007) tutkimus korosti isä-lapsitoiminnan tarvetta yhdessäolon ja vertaistuen näkökulmasta. Isät kokivat tärkeäksi päästä keskustelemaan toisten isien kanssa ihan arkipäiväisistä asioista ja samassa yhteydessä voi jakaa kokemuksia. Isät kokivat myös voivansa keskustella vaikeimmistakin asioista vapaasti. Tarve korostui myös keskusteluissa Kouvolan perhekeskuskoordinaattoreiden ja MLL:n Kouvolan paikallisyhdistyksen toiminnanjohtajan kanssa. Kouvolan alueen perhekeskuksissa ja MLL:n Kouvolan paikallisyhdistyksellä on erilaisia perheille ja äideille suunnattuja toimintoja ja ryhmiä, mutta varsinaista isille tarkoitettua vertaistukitoimintaa ei ole ollut.

Perhekeskus on lapsiperheille suunnattujen hyvinvointia ja terveyttä edistävien palvelujen kokonaisuus. Perhekeskuksen toimintaan sisältyy sekä lasten kasvua ja kehitystä edistävät, että myös erilaiset hoidolliset palvelut ja varhainen tuki. Perhekeskus toimii lapsiperheiden palvelujen verkostoijana. Verkostoon kuuluvat varhaiskasvatus, kunnan terveys- ja hyvinvointitoiminta, seurakunnat ja erilaiset kolmannen sektorin toimijat kuten MLL. Perhekeskuspalveluita on myös saatavilla digitaalisesti. (Terveiden ja hyvinvoinninlaitos 2019.)

Isän ja leikki-ikäisen lapsen yhdessäoloa on tarkasteltu yhteistyössä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa. Isä ja lapsi viettävät yhdessä aikaa eniten lapsen ollessa 3-6-vuoden ikäinen ja tekeminen painottuu eniten leikkiin. Isät pitävät yhdessäoloa lapsen kanssa tärkeänä ja luonnollisena osana arkea. Tulokset osoittivat, että isät ovat lapsiensa kanssa aktiivisempia viikonloppuisin kuin arkisin. Isän ja lapsen yhdessäolossa korostui tekemisen olevan usein fyysistä, kuten leikkimistä tai ulkoilua. Tutkimuksessa tuli ilmi isien kokevan stressiä toimiessaan vanhempana. Stressin lähteiksi todettiin vanhempana olo, sosiaalisten suhteiden vähyytys sekä kiintymys lapseen. Yhdessäolon määrä oli suhteessa stressin määrään. Tutkimuksessa havaittiin, että ne isät, jotka olivat tyytyväisiä parisuhteeseen, viettivät suhteessa enemmän aikaa lasten kanssa kuin ne, jotka eivät olleet tyytyväisiä. (Halme 2009.)

Aikaisemmin on tutkittu myös isien kokemusta vertaistukiryhmän merkityksestä. Vauva-perheiden isät nostivat keskeiseksi asiaksi samassa elämäntilanteessa olevien tai samoja

asioita kokeneiden isien tapaamisen. Vauvaperheiden isät halusivat myös jakaa isyysskemuksiaan ja pohtia omaa isyyttään muiden samassa tilanteessa olevien isien kanssa. Kokemusten jakamista piti tärkeänä kahdeksan isää kymmenestä. He kokivat, että isyyteen liittyvistä asioista on helpompi keskustella toisten isien kanssa uusien näkökulmien vuoksi. Aikaisemmissa tutkimuksissa neuvoloiden isäryhmät ja sen kaltainen vertaistointi ei ollut riittänyt kaikille halukkaille. Yli puolet isistä toivoi, että vertaistoitinnallista isyyden tukemista olisi enemmän ja sitä myös kehitettäisi lisää. (Eerola & Mykkänen 2014a, 70-72.)

Jalkanen (2007) tutki isien osallistumista isä-lapsitoimintaan ja sen merkitystä isille ja perheille. Selvisi, että isät lähtivät ensimmäisellä kerralla mukaan puolison ohjaamina. Tärkeäksi syyksi isillä toimintaan osallistumisessa oli antaa äidille omaa aikaa. Muut syyt olivat yhdessä olo lapsen kanssa sekä muiden isien ja lapsien tapaaminen että vertaistuki. Isät ja lapset löysivät uusia ystäviä ja sosiaalinen verkosto kasvoi. Tutustumisen jälkeen tapaamisia sovittiin perheiden kanssa omalla ajalla. Tehdyissä kyselyissä ja haastatteluissa ilmeni isien ja lasten suhteiden lähentyminen sekä mahdollisuus olla ilman äitiä lasten kanssa. Isän ja lapsen yhteinen aika oli vain heidän omaa ja erityistä. Tutkimuksessa ei korostunut isien selviytyminen kahdestaan lapsen kanssa.

Tutkimuksessa vertaistuen vaikutuksesta erityislasten vanhempiin haastateltiin 18 vanhempaa, jotka olivat kaikki osallistuneet vertaistukitoimintaan aktiivisesti. Tuloksissa havaittiin, että haastatteluun vastanneet vanhemmat kokivat yhteisen jakamisen ja mentoiminnin kehittävän omaa vanhemmuuttaan. Vanhemmat kertoivat myös saaneensa tuen lisäksi uusia sosiaalisia suhteita ja luottamuksen kasvua. (Kinnunen 2006; Jalkanen 2007.)

2.2 Isyys

Isyyden käsitteellä tarkoitetaan miessukupuolisen vanhemmuutta. Isyys on kuitenkin paljon moninainen käsite nykypäivänä. Nyky-yhteiskunnassa on monenlaisia perheitä ja isänä oleminen saa erilaisia merkityksiä. Isyystutkija Huttunen jakaa miessukupuolisen vanhemmuuden neljään ryhmään: biologiseen, juridiseen, sosiaaliseen ja psykologiseen. Hän kuvaa biologista isyyttä lapsen hedelmöittämisellä ja juridista isyyttä yhteiskunnalta saaduilla oikeuksilla sekä velvollisuuksilla lapseen. Sosiaalinen isyys Huttusen mukaan muodostuu yhdessä lapsen kanssa elämisestä tästä huolta pitäen. Psykologisen isyysryhmän isyys perustuu tunteeseen ja kiintymykseen. Nämä luokittelut eivät kumoa toisiaan vaan helpottavat hahmottamaan isyyden moninaisuutta. Sama mies voi olla isä jokaisen määritelmän mukaisesti. (Eerola & Mykkänen 2014b, 10-11.)

Lastenpsykiatri Sinkkosen (2012) mukaan määritelmiä isyydestä on paljon. Määritelmillä ei ole hänen mukaansa merkitystä, sillä enemmän pitäisi kiinnittää huomiota isyyden laatuun kuin määrään. Hänen mukaansa isyyttä ei ole tarpeeksi. Miesten pitäisi ensin pysyä perheidensä parissa, vasta sitten voisi hahmottaa isyyden laadun. Monissa perheissä on arkea se, että isät häipyvät työuriinsa ja pitävät lapsiperhearkea niin raskaana, että he jopa hylkäävät perheensä. Usein siitä seuraavissa huoltajuuskiistoissa isyys jää takalalle ja lapset ovat kärsijöitä. (Sinkkonen 2012,11.)

Isän rooli on muuttunut ja on edelleen muuttumassa tasa-arvoisempaan suuntaan. Äidillä on perheessä tunnetusti vahva rooli, mutta isyyden roolin muutoksia on havaittavissa. Perinteisen isän roolin rinnalle on noussut aktiivisen isyyden mallin, jossa perheessä puoliset ovat tasavertaisia kasvattajia. Isä osallistuu aktiivisesti perheen toimintaan, tuntee samalla tavalla äidin kanssa kiintymystä ja hellyydetunteita lasta kohtaan. (Eerola 2008.)

Isä hoitaa -perhevapaalta virtaa työntekoon hankkeen vuosina 2016-2018 tavoitteina oli saada isät käyttämään enemmän perhevapaita, edistää myönteisiä ajatuksia vapaita kohtaan sekä tasavertaistamaan lastenhoitoa äidin kanssa. Kehittämistyötä tehtiin työpaikoilla, jotta isät voisivat pitää perhevapaita enemmän. Hankkeen pohjaksi teetettiin väestökysely, siitä kuinka moni isä hyödyntää perhevapaita. Kyselyn tulokset osoittivat, että korkeammin koulutetut isät pitivät pääsääntöisesti pidempään isyysvapaata kuin työn ulkopuolella olevat isät. Korkeakoulututkintoja vailla olevat nuoret ja yrittäjät käyttivät enimmäkseen vain lyhyitä isyysvapaita. Isyysvapaan aikarajan pidentyminen vaikutti myönteisesti isien pitämään vapaaseen. Tämä ei kuitenkaan kaikilla tukenut isien itsenäistä hoitovastuun rakentumista, koska perheen äiti saattoi olla osan isän pitämästä vapaasta kotona. Vuonna 2013 tulleen uudistuksen myötä isillä on mahdollisuus olla enemmän ja pidempään perhevapaalla lastensa kanssa. Tutkimuksessa selvisi, että vaikka isyysvapaiden käyttö on pysynyt pienenä, niiden käyttö on jatkuvassa kasvussa. Tutkimuksessa osoitetaan, että sosioekonomisella asemalla on suuri vaikutus siihen, kuka vanhempainvapaita hyödyntää. (Närvi 2018.)

2.3 Vertaistoiminta

Tässä opinnäytetyössä vertaistoiminnalla tarkoitetaan vertaistukiryhmää, jossa on pieni tai suuri ryhmä ihmisiä, jotka tapaavat säännöllisesti, vaihtavat ajatuksiaan ja kokemuksiaan. Tässä ryhmässä voi olla ihmisiä, jotka ovat kokeneet elämässä jotain samankaltaista tai elävät samankaltaisessa tilanteessa. Vertaistukiryhmässä he tukevat toisiaan puhumalla ja kuuntelemalla. Tärkeintä ryhmässä on tunne, ettei ole ongelmiansa tai elämäntilanteensa kanssa yksin, ja tunne, että on hyväksytty ryhmässä. Vertaistukitoiminta perustuu vastavuoroisuuteen. Vertaistuki ei tarjoa ammattiapua. Ryhmän toimintatavat voivat olla

erilaisia, kuten keskusteluja tai yhteisiä harrastuksia. Pää tavoitteena vertaistukiryhmässä on löytää tapa toimia, josta kaikki nauttivat ja jokainen ryhmäläinen tuntee itsensä tärkeäksi ryhmän jäseneksi. (Holm, J., Huuskonen, P., Jyrkämä, O., Karnell, S., Laimio, A., Lehtinen, I., Myllymaa, T. & Vahtivaara, J-M. 2010.)

Vertaistoiminta määritellään samanlaisessa elämäntilanteessa ja samanlaisia asioita kokeneiden keskinäiseksi tueksi sekä avun että kokemusten jaoksi. Kokemuksen kautta tuleva asiantuntijuus on vertaistoiminnan perusta. Arvoja toiminnassa ovat tasavertaisuus ja toisen kunnioittaminen. Vertaistuella toimintaa on mahdollista toteuttaa monilla erilaisilla tavoilla. Tämänkaltaista toimintaa voivat organisoida järjestöt, yhteisöt, julkinen palvelujärjestelmä ja kansalaistoiminta. Toiminta on mahdollista aloittaa kenen tahansa. Tilojen, ohjaajien koulutuksen ja tuen vuoksi kannattaa liittyä johonkin sitä tukevaan tahoon, kuten yhteisöön. Tämä edes auttaa myös toiminnan jatkuvuuden suhteen. Ennalta ehkäisevyys on vertaistoiminnan merkittävä tekijä. Se ei kuitenkaan ole ammatillista terapiaa, mutta se voi toimia osana sosiaali- ja terveyspalveluja. Nämä toiminnot voivat täydentää toisiaan. (Toimeksi.fi 2019.)

2.4 Isä-lapsitoiminta lapsiperhepalveluihin

Hallituksen lasten ja perheiden palvelujen muutosohjelmassa (LAPE) tarkoituksena oli parantaa ja uudistaa lapsiperheiden palveluita. Ohjelmaa toteutettiin aktiivisesti vuosina 2016-2019. Sosiaali- ja terveysministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö johtivat muutosohjelman toteutumista. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos oli osana tukemassa hankkeen edistymistä vuonna 2019. Hanketta toteutettiin niin kansallisena kehittämistyönä kuin jokaisessa maakunnassa erikseen. Vuosina 2016-2018 hankkeella oli neljä eri kehittämissuhteita. Nämä olivat perhekeskustoiminnan kehittäminen ja sen käyttöönotto, erityistason palveluiden kehittäminen, varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos lapsen ja nuoren hyvinvoinnin tukena sekä lapsen oikeuksia ja tietoperusteisuutta vahvistava toimintakulttuurin muutos. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019a.)

Perhekeskuksen palveluita voi käyttää kaikenikäiset lapset ja heidän vanhempansa. Perheiden ei tarvitse yrittää itse etsiä hajanaisia palveluita avun saamiseksi vaan perhekeskus nivoo yhteen nämä palvelut. Moniammatillinen apu on lähellä, kun sitä tarvitaan. Tarkoituksena on auttaa ja tukea perheiden jaksamista, mutta toimia myös samalla eri perheiden kohtaamispaikkana. Erityistason palveluita on ollut tarkoitus kehittää niin, että lapset ja nuoret, jotka elävät vaikeassa elämäntilanteessa, saivat parhaan mahdollisen avun. Tätä varten on luotu viisi vaativien palveluiden tukikeskusta ympäri Suomen. Keskuksot tekevät yhteistyötä varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen kanssa. Lastensuojelu muuttuu myös moniammatilliseksi yhteistyöksi. Tarkoituksena on turvata ja vahvistaa

ihmissuhteita. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen varhaiskasvatuksessa ja kouluissa on tärkeää. Muutosohjelman aikana tarkoitus on ollut saada mm. uusilla toimintamalleilla tuettua lasten kasvua ja kehitystä, lisätä osallisuutta, tuoda harrastustoiminta koulun yhteyteen sekä ehkäistä kiusaamista. Toimintakulttuurien muutoksella on haettu sitä, että osattaisiin arvioida miten eri päätökset ja toimenpiteet vaikuttavat lapsiin ja nuoriin. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019b.)

Kymenlaakso on ollut osana LAPE-hanketta vuosina 2017-2018. Hankkeen aikana on perustettu verkostoyhteisöjä ja kohtaamispaikkatoimintaa. Hankkeessa kehitettiin alueellinen perhekeskustoimintamalli sekä luotiin perusteita yhteistyölle eri toimijoiden välille. Esi-merkkinä perhekeskustoimintamalli on vahvistunut, ja perheet ovat aktiivisesti mukana toiminnassa. Kokonaisuudessaan Kymenlaakson alueella hanke on toteutunut hyvin, ja toimintamallien kehittäminen jatkuu edelleen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019c.)

LAPE-hankkeen myötä maakunnat ovat alkaneet kehittämään perhekeskuksia ja niiden toimintaa. Kymenlaaksossa niitä toimii yhdellätoista eri alueella.

Kymenlaaksossa toimivia perhekeskuksia ovat

- Haminan perhekeskus
- Karhulan perhekeskus
- Keltakankaan perhekeskus
- Korian perhekeskus
- Kotkansaaren perhekeskus
- Kouvolan keskustan perhekeskus
- Kuusankosken perhekeskus
- Länsi-Kotkan perhekeskus
- Miehikkälä-Virolahden perhekeskus
- Pyhtään perhekeskus
- Valkealan perhekeskus.

Osassa perhekeskuksista toiminta on jo hyvin vakiintunut, mutta osassa vielä suunnittelu- vaiheessa. Perhekeskuksen on tarkoitus koota kaikki perheiden tarvitsemat palvelut

yhteen ja toimia perheiden kohtaamispaikkana, jossa on mahdollisuus tavata muita perheitä ja saada vertaistukea. (Perhekeskus 2019.)

Kouvolassa Keltakankaan perhekeskuksessa on monia palveluita lapsiperheille, ja sieltä voidaan ohjata perhe myös muiden palvelujen piiriin hyvien verkostojen avulla. Keltakankaalla toimivat äitiys- ja lastenneuvolat, erityisvarhaiskasvatus sekä kotiin vietävät perhepalvelut. Perhekeskuksen toimintaan kuuluvat myös kohtaamispaikka ja erilaiset vertaistukiryhmät. Perhekeskuksessa järjestetään erilaisia tapahtumia ja teemailtoja. Kohtaamispaikassa voi tavata muita lapsiperheitä ja osallistua perheenä erilaisiin tapahtumiin. Toiminta on avointa ja maksutonta. Perhekeskustoimintaa kehitetään toiveiden ja tarpeiden mukaisesti. (Perhekeskus 2019.) Keltakankaalla on hyvät ja suuret tilat isä-lapsitoiminnan toteutukseen keittiöineen. Keltakankaan perhekeskuksessa isä-lapsitoimintaa ei ole aiemmin toteutettu.

Neuvolatoiminnasta alkuun lähtenyt Mannerheimin lastensuojeluliiton (MLL) toiminta on vakiintunutta. Liitto on perustettu jo 1920-luvulla. Nykyään MLL järjestää monialaista toimintaa lasten ja perheiden hyvinvoinnin tueksi. Toiminnan tavoitteena on, että jokaisella lapsella on hyvä ja onnellinen lapsuus. Tarkoituksena on tukea vanhemmuutta ja perheitä heidän elämässään. MLL:n yhdistykset tarjoavat perheille avoimia kohtaamispaikkoja, kuten perhekahviloita, kerhoja ja vertaisryhmiä. Suurin osa isä-lapsitoimintaan osallistuneista lapsista on ollut päiväkotij- ja kouluikäisiä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019; Isä-lapsitoiminnan opas 2013.)

Vuosina 2010-2013 rahayhdistyksen tuella MLL toteutti Isä-hankkeen. Hankkeen tavoitteena oli saada isiä osallistumaan enemmän heidän järjestämäänsä toimintaan ja samalla kehittää palveluita isille sekä lapsille. Hankkeen tarkoitus oli ollut tukea isien ja lapsien suhdetta sekä heidän välistään vuorovaikutusta että saada toisista isistä vertaistukea. Isä-hankkeen toimintaan olivat kuulunut erilaiset ryhmät, leirit ja retket. Hankkeen myötä isä-lapsitoiminnassa on ollut osallistujia, ja vapaaehtoiset isät ovat lähteneet vetämään toimintaa. (Isä-lapsitoiminnan opas 2013.)

2.5 Osallisuus isyydessä

Osallisuus yleisellä tasolla on kuulumista johonkin kokonaisuuteen, mikä lisää hyvinvointia ja sellaisiin vuorovaikutussuhteisiin, jotka lisäävät elämän merkityksellisyyttä. Osallisuudella voi vaikuttaa oman elämän kulkuun, mahdollisuuksiin, toimintoihin ja palveluihin. Osallisuus on oman elämän päätösvaltaa omista tekemisistään ja elämänhallinnastaan. Se näkyy vaikutusmahdollisuuksina esimerkiksi palveluissa, ryhmissä ja yhteiskunnassa. Osallisuuden tunne kasvaa, kun yksilö pystyy lisäämään elämäänsä merkityksellisyyttä,

kokemusta vastavuoroisuudesta sosiaalisissa suhteissaan ja panostamaan yhteiseen hyvään. (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2017.)

Käynnissä olevan Isän näköinen -hankkeen 2018-2020 tarkoituksena on vahvistaa isien mahdollisuutta toimia yhteiskunnassa tasavertaisina kasvattajina ja vanhempina. Tavoitteena on nostaa isiä enemmän esiin lapsiperhepalveluissa ja tuoda isyys esille voimavarana. Hanke on kohdistettu erityisesti haastavassa elämäntilanteessa oleviin isiin sekä heidän kanssaan toimiviin ammattilaisiin. Hankkeen aikana isäryhmätoimintaa järjestetään ja pilotoidaan eri paikkakunnilla. Hankkeessa kokoonnutaan isätyöverkostoihin. Isän näköinen-hanke järjestää koulutuksia sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ammattilaisille sekä kasvatusalan ammattilaisille että opiskelijoille. Isänpäivänä 2019 hanke julkisti isätyön huoneentaulun (Kuva 1.) muistuttamaan ammattilaisia, jotka työssään tapaavat isiä, että isien osallisuus, huomioiminen ja hyvinvointi on tärkeää. (Miessakit ry 2019.)

Kuva 1. Isätyön huoneentaulu (Miessakit ry. 2019)

Hermanson (2012) kirjoittaa, että tämän päivän isät olisivat valmiita osallistuvaan ja hoi-
vaa antavaan isyyteen, mutta tämän käytännön toteuttaminen on usein vaikeaa. Haasta-
vaa on vaihtaa totuttu elämäntyyli ja alkaa elämään lapsen ehdoilla. Hänen mukaansa
isien työelämän ja uran tuomat paineet ovat haastavia uuden elämäntilanteen edessä.
Vauva tai lapsi voi tuntua isästä vaikeasti hoidettavalta. Siitä syystä isä helposti tukeutuu
äidin osaamiseen ja kokemukseen, mikä tuntuu isästä vaihtoehtona paljon paremmalta.
Äidit myös usein mitätöivät tarkoituksettomasti isän halukkuutta hoivata lasta ja osallistua
lapsen hoitoon.

Isän osallisuus ja läsnäolo kasvattavat lapsen itsetuntoa, kiintymyssuhteita, pettymysten
sietokykyä ja henkistä tasapainoa. Lapsen kognitiivinen kehitys, eettinen ajattelu, koulu-
menestys ja ihmissuhdetaidot hyötyvät isän osallisuudesta lapsen elämään. (Huttunen
2011.) Holmstöm (2011) on samaa mieltä isien osallistumisen hyödyistä lapselle ja koko
perheelle. Lapsi hyötyy osallistuvasta ja läsnä olevasta isästä monin tavoin. Lapselle voi
kehittyä muun muassa korkeampi älykyys ja parempi itsetunto sekä ongelmanratkaisu-
taito. Lapsen saamat hyödyt kantavat pitkälle aikuisuuteen asti. Isä itsekin saa paljon sekä
fyysisiä että psyykkisiä positiivisia vaikutuksia osallistumisestaan lapsensa elämään. Äiti
hyötyy myös isän osallisuudesta voimalla paremmin. Isän osallisuus parantaa näin äidin ja
lapsen välistä kiintymyssuhdetta. Äidin kokema masennus vähenee, ja siitä paraneminen
nopeutuu, jolloin koko perhe voi paremmin.

3 TAVOITE, TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön aiheena oli isä-lapsitoiminnan kehittämisen tarpeellisuus Kouvolan alueelle. Tutkimukselle asetettiin kolme kysymystä, joihin haluttiin vastauksia. Tavoite oli saada vertaistuellinen isä-lapsitoiminta käynnistymään alueella. Opinnäytetyön tarkoituksena oli saada alueella asuvilta isiltä tutkimuskyselyllä (liite 3) tietoa, tarvitaanko vertaistuellista isä-lapsitoimintaa, ja minkälaista toimintaa toivottaisi sekä, mikä olisi toiminnalle sopiva ajankohta.

Isä-lapsitoiminnan kahden pilotoitokerran tarkoituksena oli saada lisäksi laadullista tutkimusaineistoa havainnoimalla ja haastatteleamalla osallistujia. Toiminnan tavoite oli vertaistuen tarjoaminen isille, jotta he voisivat jakaa toisten isien kanssa ajatuksiaan ja kokemuksiaan isyydestä. Työssä selvitettiin markkinoinnin vaikutusta, eli minkälainen mainonta tavoittaa kohderyhmän parhaiten. Opinnäytetyöllä haluttiin myös selvittää, löytyisikö osallistujista mahdollisesti vapaaehtoista isä-lapsitoiminnan vetäjää.

Tutkimuskyselyllä ja isä-lapsitoiminnan pilotilla haluttiin saada vastauksia näihin kysymyksiin:

- 1) Minkälaista isä-lapsitoimintaa Kouvolan alueelle halutaan?**
- 2) Mikä ajankohta toiminnan kannalta on sopivin?**
- 3) Minkälainen markkinointi tavoittaa kohderyhmän?**

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

4.1 Kysely isille

Opinnäytetyön tieteellisenä metodina käytettiin kvantitatiivista, eli määrällistä, tutkimusta kyselyn (liite 3) osalta. Tällä menetelmällä saatiin mahdollisimman kattava tulos tutkimuskysymyksiin. Kvantitatiivisen eli, määrällisen, tutkimusmenetelmän avulla ilmiötä tutkittiin numeerisesti lukuina ja prosenttiosuuksina. Tutkimuksen vastaajamäärän olisi hyvä olla mahdollisimman laaja, sillä silloin tutkittavasta aiheesta tulisi vertailukelpoisempi ja luotettavampi. Menetelmän tavoitteena olisi saada tutkittava asia selkeämpään muotoon selittämällä, kuvaamalla, havainnollistamalla, vertailemalla tai ennustamalla asioita. Määrällisessä tutkimuksessa aineistoa kerättäisi erilaisilla kyselyillä, haastatteluilla tai systemaattisella havainnoinnilla. Usein käytetyt tiedonkeruu menetelmät olisivat esimerkiksi, postikyselyt tai verkkokyselyt. (Vilka 2007, 19-24.)

Vilkan (2007, 27-31) mukaan määrällisen tutkimuksen aineistosta yritettäisi löytää säännönmukaisuuksia. Tutkimuksen avulla pyrittäisi esimerkiksi, luomaan uusia teorioita tai selitettään ja täsmennetään olemassa olevia teorioita. Toimeksiantajan ja yhteistyökumppanin kanssa käydyissä keskusteluissa tuli esille, että isä-lapsitoiminnalle olisi kysyntää, ja aikaisemmat Halmeen (2009) ja Jalkasen (2007) tutkimukset tukivat tätä tietoa. Aiemmin järjestetyissä MLL:n toiminnoissa osallistujia oli ollut liian vähän. Kyselyn (liite 3) kautta haluttiin selvittää syitä, jotka vaikuttivat vähäiseen osallistujia määrään, esimerkiksi oliko syynä toiminnan väärä ajankohta vai löytyikö syy toiminnan markkinoinnissa.

4.1.1 Määrällisen aineiston hankinta

Kyselyn kohderyhmänä olivat Kouvolan alueella asuvat isät. Hirsjärvi ym. (2009,195) mukaan kyselymenetelmän käyttö olisi tehokas, ja aikaa säästävä tapa saada laaja tutkimusaineisto. Kyselyssä kohderyhmää ei ollut rajattu tietyn ikäisten lasten isiin, sillä kyselyyn haluttiin mahdollisimman paljon vastauksia. Kyselylomakkeen (liite 3) tekemiseen käytettiin Webropol-ohjelmaa. Ohjelman avulla kysely voitiin toteuttaa anonymisti, ja sitä jaettiin verkkokyselynä eri viestintäkanavia käyttäen. Kyselylomakkeen jakamisessa käytettiin monia eri verkostoja mahdollisimman suuren tavoitettavuuden vuoksi.

Ennen varsinaista tutkimuskyselyn toteutusta, olisi tärkeää testata kyselylomakkeen toimivuutta. Testauksen jälkeen rakenne ja kysymykset tarkistettaisi ja muokattaisi. (Hirsjärvi, ym. 2009, 202-204.) Testikysely lähetettiin kymmenelle ja vastauksia saatiin neljä. Testikysely lähetettiin toimeksiantajalle ja yhteistyötaholle, joiden palauteen perusteella kyselyä muokattiin.

Alkuperäisessä lomakkeessa kysyttiin ensimmäisenä kysymyksenä kiinnostusta isä-lapsitoimintaa kohtaan. Tähän saatiin ehdotus sijoittaa kysymys lomakkeen loppupuolelle, että se ei tuntuisi vastaajasta painostavalta kysymykseltä heti alussa.

Näiden kahden kysymyksen paikkaa, ”Mihin Kouvolan seudun alueelle toivoisit isä-lapsitoimintaa järjestettävän?” ja ”Minkälaista toimintaa toivoisit Kouvolan alueelle järjestettävän?”, vaihdettiin toimeksiantajan toiveesta. Toimeksiantaja ehdotti tätä siksi, että vastaajan on helpompi vastata ensin mitä, kuin missä.

Kyselyssä haluttiin myös selvittää vastaajien toivetta isä-lapsitoiminnan järjestäjästä, johon annettiin vastausvaihtoehdot: Mannerheimin lastensuojeluliitto, perhekeskus, seurakunta ja kaupunki. Toimeksiantaja ehdotti kysymykseen muutosta, koska vastaajilla ei välttämättä ole tietoa MLL:n toiminnasta eikä tietoa minkälaista toimintaa perhekeskus järjestää. Vastausvaihtoehdot selkeytettiin niin, että kukaan ei jättäisi kysymykseen vastamatta.

Lopullisessa kyselylomakkeessa (liite 3) oli yhdeksän kysymystä, joista kaksi oli avointa kysymystä ja loput monivalintakysymyksiä tai strukturoidun kysymyksen ja avoimen kysymyksen välimuotoja. Avoimet kysymykset antoivat vastaajalle vapautta kuvata asiaa omin sanoin. Monivalintakysymykseen vastaajan oli helppoa vastata ja tarkkoja vastauksia saatiin siihen, mitä tietoa tarvittiin. Strukturoitujen eli suljettujen kysymyksiä vastausvaihtoehtoja verrattiin aiempaan tutkittuun tietoon. (Hirsjärvi, ym. 2009, 196-204.) Kysymykset laadittiin mahdollisimman selkeiksi ja lyhyiksi, koska kysymyksistä ei haluttu tehdä liian laajoja eikä aikaa vieviä.

Lomakkeessa oli saateteksti (liite 3), jossa oli opinnäytetyön tekijöiden nimet, kyselyn tarkoitus ja mihin saatuja vastauksia käytetään. Saatetekstissä kerrottiin, että vastaukset ovat anonyymeja eikä niistä voida tunnistaa vastaajaa. Saatetekstin luettuaan vastaajalla oli mahdollisuus päättää, haluaako vastata kyselyyn ja vaikuttaa Kouvolan alueen isä-lapsitoiminnan kehittämiseen.

Aineistoa kerätiin digitaalisella kyselyllä (liite 3) verkossa. Kyselyn jakamisessa hyödynnettiin opinnäytetyön tekijöiden omia sekä toimeksiantajan ja yhteistyökumppanin verkostoja, kuten varhaiskasvatus, MLL-rinki ja Suomen punainen risti. Lisäksi käytettiin sosiaalista mediaa, kuten Facebookin eri ryhmiä. Aineiston jakamisessa käytettiin monia eri verkostoja mahdollisimman suuren tavoitettavuuden vuoksi. Aineistoa kerätiin myös opinnäytetyöntekijöiden jalkautuessa Kouvolan kauppakeskus Veturiin, jossa kymmenen isää vastasi kyselyyn digitaalisuutta hyödyntäen tablettitietokoneella. Vastaaminen kyselyyn oli vaivatonta ja tapahtui anonyymisti.

4.1.2 Tutkimuskysymysten tavoitteet

Lomakkeeseen (liite 3) laadittiin yhdeksän kysymystä, joista jokaiselle kysymykselle asetettiin selkeä tavoite. Tärkeimmäksi kysymykseksi muodostui isien kiinnostus isä-lapsitoimintaa kohtaan, ja toiveet toiminnan sisällöstä.

Kysymykseen ”Minkälaista toimintaa toivoisit Kouvolan alueelle järjestettävän?” valittiin seitsemän vastausvaihtoehtoa sen mukaan, mitä isät ja lapset voisivat tehdä yhdessä ja minkälaista isä-lapsitoimintaa eri paikkakunnilla on aiemmin järjestetty (Isä-lapsi 2019). Vastausvaihtoehdoksi laitettiin lisäksi avoin kysymys, näin vastaajalle annettiin mahdollisuus ehdottaa muitakin vaihtoehtoja. Kysymyksellä tavoiteltiin hyödynnettävää tietoa siitä, minkälainen toiminta saisi isät osallistumaan niin, että toiminta olisi kannattavaa.

Kysymyksellä ” Mikä ajankohta toiminnalle olisi mielestäsi parhain?” oli tavoitteena saada tietoa siitä, mikä ajankohta koetaan parhaimmaksi isä-lapsitoiminnan kannalta. Tämä tieto oli tärkeä isä-lapsitoiminnan järjestäjälle, sillä vastausten perusteella voidaan isä-lapsitoiminnan ajankohtaa suunnitella toiveiden mukaisesti. Oikealla ajankohdalla olisi mahdollisuus saada lisättyä osallistujia määriä ja isä-lapsitoimintaa kannattavaksi.

Lomakkeen kolmen kysymyksen sarjalla;” Oletko aiemmin osallistunut johonkin perheille järjestettyihin toimintoihin?”, ”Mikä taho toiminnan järjesti?” ja ”Mitä kautta toiminnasta kuulit?” tavoitteena oli selvittää, miten isä-lapsitoimintaa markkinoitaisiin ja tavoittaisiko markkinointi kohderyhmän. Vaihtoehtoihin valittiin yleisemmin käytetyt markkinointi kanavat.

”Mihin Kouvolan seudun alueelle toivoisit isä- lapsitoimintaa järjestettävän?” kysymys oli tärkeä siksi, koska Kouvolan alue on laaja ja välimatkat ovat pitkiä. Kysymyksen tavoitteena oli selvittää, mihin alueelle isä-lapsitoimintaa kohdennettaisiin.

Kyselyssä haluttiin myös selvittää, kenen vastaajat toivoivat järjestävän isä-lapsitoimintaa. Vastaajalle annettiin kolme strukturoitua vaihtoehtoa sen perusteella, ketkä järjestävät useimmiten vapaaehtoista toimintaa. Avoimella kysymyksellä annettiin mahdollisuus vastata joku muu taho, sillä vastaajilla ajateltiin olevan myös oma ehdotuksensa toiminnan järjestäjästä. Tavoitteena oli saada tietoa, nouseeko vastauksista selkeästi joku taho eniten toivotuksi. Vastausten perusteella olisi mahdollisuus lähestyä toivottua tahoa ja ehdottaa isä-lapsitoiminnan käynnistämistä.

Kysymyksellä ” Olisitko kiinnostunut osallistumaan isä-lapsitoimintaan?” haluttiin selvittää, ovatko Kouvolan alueella asuvat isät kiinnostuneita järjestetystä isä-lapsitoiminnasta. Tämä antoi tietoa siitä, kannattaako isä-lapsitoimintaa järjestää Kouvolan alueelle.

Kysymyksellä, ” Oletko kiinnostunut vapaaehtoisesta isä-lapsitoiminnan kehittämisestä/järjestämisestä?”, haluttiin kartoittaa, olisiko isä-lapsitoiminnalle vapaaehtoisia vetäjiä ja löytyisikö heiltä kiinnostusta siihen. Vastaus ei sitoisi vapaaehtoistoimintaan.

4.1.3 Aineiston analyysi

Määrällisen aineiston käsittelyllä tarkoitetaan, että kerätyt tiedot tarkistetaan ja tallennetaan numeraaliseen muotoon tietokoneelle, hyödyntäen tilasto- ja taulukko-ohjelmia. Tavallisimmin aineistoa käydään läpi, kun tutkimuksen ajankohta on tullut päätökseen, mutta aineistoa voi tarkastella jo alustavasti ennakkoon vastausten saapumistahdissa. Kyselyn aineistoa tarkasteltiin koko vastausajan, sillä haluttiin arvioida tulevien vastausten määrää. Seuraamalla vastausten määrää pystyttiin lähettämään vastausajan puolella välissä sosiaalisen median kautta muistutus kyselyyn vastaamisesta. Seurannalla ja muistutuksella oli mahdollisuus saada lisää vastauksia. Vaikka etukäteen suunniteltiin molempien toimintakertojen teemat, antoi siihen mennessä tulleet vastaukset hyödyllistä tietoa isien toiveista toimintaa kohtaan. (Vilka 2007, 106.)

Tutkimuskyselyn (liite 3) vastaukset saatiin Webropol -ohjelmaan, missä vastauksia pystyttiin tarkastelemaan prosentuaalisessa muodossa. Tuloksia verrattiin asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Niitä kuvattiin sanallisesti sekä kaavioiden avulla. Excel taulukko-ohjelmistoa käytettiin tulosten vastausten selkeyttämiseksi lukijalle.

4.2 Isä-lapsitoiminnan pilotointi

Teorian merkitys laadullisessa tutkimuksessa on auttaa tutkijaa rakentamaan aineistostaan tulkintoja. Näin päästään toiminnan yhteydessä tehdyistä yksittäisistä havainnoista tekemään yleisiä havainnoita. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeä asettaa tutkimuskysymyksiä siitä, mitä tutkimuksella halutaan ymmärtää, mutta nämä kysymykset voivat muovautua joustavasti tutkimuksen edetessä. Järvenpää kirjoittaa, että niin haastattelijan kuin haastateltavan näkökulmat vaikuttavat toisiinsa. Haastattelu on ennalta suunniteltu ja tutkija yleensä ylläpitää haastattelua. Haastatteluissa voi olla joko valmiit vastausvaihtoehdot tai se voi olla avoin haastattelu. Aineistoa voidaan kerätä myös havainnoimalla tutkittavaa toimintaa tai valmiiden dokumenttien kautta. Tarkoituksena on luoda tutkittavasta aiheesta jotakin uutta tietoa. Kerätyn aineiston pohjalta tutkijan täytyy tehdä tulkintoja ja päätelmiä tutkittavasta asiasta vertaamalla niitä aikaisempaan tutkittuun tietoon. Laadullisessa tutkimuksessa voidaan hyödyntää myös määrällisen tutkimuksen piirteitä. Laadullisessa tutkimuksessa aineistosta tehtyjä havainnoita täytyy suhteuttaa toisiinsa ja tunnistaa löydösten välisiä yhteyksiä. Nämä löydökset taas täytyy suhteuttaa teoriapohjaan ja aikaisempiin tutkimuksiin. (Järvenpää 2006.)

Kvalitatiivisessa, eli laadullisessa, tutkimuksessa on tarkoitus kuvata asioita todellisten tilanteiden näkökulmasta, havainnoiden asioita, joita ei voida mitata määrällisesti. Ihminen on laadullisessa tutkimuksessa parhain tiedonkeruun väline. Tässä tutkija luo itse havaintonsa tutkittavasta asiasta ilman mittausvälineitä. Tutkimuksen kohdejoukko valitaan tutkimuksen tarkoituksen mukaan eikä satunnaisesti. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009, 160-166.) Järvenpään (2006) mukaan prosessia ei havainnoida vain sivullisena vaan tutkija osallistuu keskeisesti itse prosessiin. Tutkimusaineisto kasaantuu näissä prosesseissa.

Opinnäytetyössä toteutui myös laadullisen tutkimuksen näkökulma isä-lapsitoiminnan pilotointikerroilla, jossa tutkimuksen tekijät toimivat ohjaajina ja haastattelijoina. Toiminta kohdennettiin 1-5-vuotiaiden neuvolaiässä olevien lasten isille. Ikäryhmän valintaa tuki (Eerola & Mykkänen 2014) aikaisempi tutkimus isien kokemuksista vertaistukiryhmän merkityksestä. Neuvoloista ja isiltä on tullut palautetta vertaistuen tarpeesta vanhemmuudessa ja perheiden arjessa (Kluukeri 2019).

4.2.1 Laadullisen aineiston hankinta

Tutkimuskyselyn lisäksi järjestettiin kaksi isä-lapsitoiminnan pilotointikertaa, joissa ohjaajina toimivat opinnäytetyöntekijät. Molemmilla kerroilla isä-lapsitoiminta tapahtui Keltakan kaan perhekeskuksen tiloissa. Työelämän edustaja oli paikalla sivusta seuraajana, ja toiminnan arvioijana molemmilla kerroilla. Työelämän edustajana ja arvioijana toimi ensimmäisellä kerralla MLL:n Kouvolan paikallisyhdistyksen toiminnanjohtaja, ja toisella kerralla Kouvolan perhekeskuskoordinaattori.

Toiminnan mainontaa jaettiin paperisena esitteenä (liite 2) ilmoitustauluille, kirjastoihin ja varhaiskasvatukseen, sekä kauppakeskus Veturissa kyselytutkimuksen (liite 3) yhteydessä. Toimintaa markkinoitiin MLL:n ja Kouvolan perhekeskuksen verkostoissa digitaalisesti, sekä Facebookin eri ryhmissä. Tavoite oli saavuttaa mahdollisimman suuri näkyvyys. Edelleen nykypäivänä kuluttajat toivovat mainonnan tavoittavan heidät niin fyysisten kuin digitaalisten kanavien kautta, kuten sähköpostit, sosiaalinen media sekä fyysiset tapaamiset (Ylä-Anttila 2019). Digitaalisella markkinoinnilla tarkoitetaan, että markkinoinnin toteutustapa on sähköinen. Näistä esimerkiksi sosiaalinen media on yksi markkinoinnin keinoista muiden sähköisten markkinoinnin ohella. Perinteiseen markkinointiin kuuluu kaikki muut markkinoinnin keinot, paitsi digitaalinen. Digitaalisten väylien kautta tavoitetaan suurempi joukko ihmisiä, kuin perinteisellä markkinoinnilla ja kohderyhmän kanssa pystytään olemaan vuorovaikutuksessa eri tavalla. Digitaalinen markkinointi on helpompaa, ja edullisempää kuin perinteinen markkinointi, kun otetaan huomioon ihmisten tavoitettavuus. (Mediamaailma 2020.)

Videomainontaa isä-lapsitoiminnasta (liite 1) jaettiin sosiaalisen median kautta. Video tehtiin ajatuksella, että lyhyt mainosvideo tehostaa toiminnan markkinointia. Videomainonnan vaikuttavuuden osalta on todettu televisiomainonnan vaikuttavan tehokkaimmin. Tutkimuksessa tehtiin myös havaintoja siitä, että videomainonta toimii ja on tehokasta alustasta riippumatta. Video jättää ihmiselle muistikuvan nähdystä mainonnasta. (Neumueller 2019.)

Puolistrukturoitu haastattelu käy hyvin tilanteisiin, missä halutaan tietoa tietyistä mietityistä asioista. Osittain avoin ja järjestely haastattelu asettuu kokonaan strukturoidun lomakehaastattelun ja teemoja käsittelevän haastattelun väliin. Käytännössä nämä puolistrukturoidut ja teemahaastattelut ovat sama asia silloin, kun esitetään kohdennettuja kysymyksiä tietyistä teemoista, mutta ei kysytä samoja kysymyksiä kaikilta haastateltavilta. (Kvali-MOTV 2020.)

Isä-lapsitoiminnan pilotointikertoihin osallistuvien isien haastattelun teemat oli mietitty valmiiksi tutkimuskysymyksiin perustuen. Teemoina olivat isä-lapsitoiminnan sisällön toiveet, aikataulukysymykset ja markkinoinnin tavoitettavuus. Haastattelu tapahtui toiminnan ohessa ja lasten sekä isien ehdoilla. Kysymykset, joita isille esitettiin, olivat osittain samoja tarkkoja kysymyksiä valmiista kysymyslomakkeesta (liite 3). Isien haastattelu tapahtui niin, että heille esitettiin tutkimusaiheeseen liittyviä samantyyllisiä kysymyksiä, mutta kysymysten järjestys vaihtui tilanteen mukaan. Isät haastateltiin jokainen erikseen toiminnan yhteydessä.

Isä-lapsitoiminnan pilotointikertojen tavoite oli saada hyödynnettävää tietoa toiminnan kehittämiseen. Tarkoituksena oli saada osallistuvilta isiltä ajatuksia ja toiveita isä-lapsitoiminnasta sekä laadullista tutkimustietoa toiminnan tarpeesta. Kaikki neljä isää vastasivat toiminnan lopuksi myös Webropol-kyselyyn (liite 3). Isiä pyydettiin toiminnan lopuksi antamaan myös palautetta digitaalisesti tablettitietokoneen avulla. Palautekyselyssä (liite 4) osallistujat saivat esittää kehittämisajatuksiaan ja antaa palautetta toimintakerroista anonyymisti. Tämä koettiin tärkeäksi mahdollisuudeksi, koska kaikki eivät ehkä halunneet antaa suoraa palautetta.

Sykyinen luonto -teema 14.11.2019

Teemana ensimmäisellä kerralla oli syksy ja syksyisten asioiden huomaaminen ja tunnistaminen isien ja lasten yhteistyössä (kuva 2). Isä-lapsitoiminta toteutettiin perhekeskuksen sisätiloissa, koska vuodenajan vuoksi ulkona oli pimeää toiminnan ajankohtana kello 17-19. Teema valittiin vallitsevan vuodenajan mukaan ja luonnon monimuotoisiin hyötyihin perustuen (Mielenterveystalo 2019). Työelämän edustajana ja arvioijana paikalla oli MLL:n Kouvolan paikallisyhdistyksen toiminnanjohtaja.

Isä-lapsitoimintakerta suunniteltiin niin, että se soveltui 1-5-vuotiaille lapsille. Ensimmäiselle tapaamiskerralle saapui kaksi isää, joilla molemmilla oli mukanaan yksi noin 2-vuotias lapsi. Toiminnot olivat sellaisia, joissa isän ja lapsen yhteistyö korostui.

Teeman toimintoja olivat:

- syksyisten asioiden huomaaminen sekä niiden tunnistaminen isien ja lasten yhteistyössä kuten värit, lehdet ja kävyt
- isän ja lapsen kädenjäljet sormiväreillä paperiin maalaten
- syksyinen polku sisätiloissa, johon kirjoitettu seinällä oleviin syksyn lehtiin pieniä tehtäviä
- värivarjoleikki kaikille yhteisesti musiikin soidessa.

Kuva 2. Syksyinen teema

Liikunnallinen tempurata 28.11.2019

Toisella toimintakerralla isät ja lapset yhdessä rakensivat tarjolla olevista materiaaleista tempuradan perhekeskuksen suureen tilaan (kuva 3). Toimintakertaan osallistuivat ensimmäisellä kerralla mukana olleet kaksi isää noin kaksivuotiaiden lastensa kanssa. He olivat ohjaajille kertoneet aiemmalla kerralla tulevansa seuraavalle kerralle mukaan. Suunnittelu oli helpompaa, koska tiedossa oli jo kaksi mahdollista isää lapsineen. Tällä kerralla saatiin paikalle vielä kaksi isää ja kolme lasta, joiden iät olivat 2-5 vuotta. Toimintaan osallistui neljä isää ja viisi lasta. Työelämän edustajana ja arvioijana paikalla oli Kouvolan perhekeskuskoordinaattori.

Perhekeskuksen isoon tilaan tuotiin temppurataa varten perhekeskuksen tiloista sekä Kouvolan seurakunnan lapsityöltä lainattuja materiaaleja kuten kankaita, ryömintäputkia, naruja, tyynejä ja penkkejä. Käytettävät materiaalit ja välineet valittiin 1-5 -vuotiaiden lasten toimintaan soveltuviksi turvallisuuskulma huomioiden, niin, että putoaminen korkealta ei ole mahdollista ja materiaalit olivat pehmeitä ja pyöreäkulmaisia.

MLL:n (2019) vanhemmille suunnatussa, lapsen kasvu ja kehitys osiossa kerrotaan miten lapsen kehitysvaiheet etenevät. Iältään viisivuotias lapsi pärjää itsenäisesti temppuradalla ja pystyy osallistumaan temppuradan rakentamiseen. Pienemmän, yksivuotiaan lapsen kanssa isän läsnäoloa vaaditaan enemmän ja lapsi toimii temppuradalla täysin sidoksissa isäänsä.

Kuva 3. Temppurata

4.2.2 Isä-lapsitoiminnan havainnointi

Piironen (2007) kuvaa aikuisen tai ohjaajan roolin ohjaustilanteessa lasten kanssa muodostuvan seuraavista asioista:

- aktivoimisesta
- keskustelun avaamisesta
- ilmapiirin luomisesta

- vastuun kantamisesta
- ohjeiden antamisesta
- ohjaajan omasta asenteesta toimintaa kohtaan.

Ohjaajien tehtävä oli antaa jokaisesta toiminnosta selkeät ohjeet, minkä jälkeen isät ja lapset pystyivät yhdessä muiden isien ja lasten kanssa toimimaan vapaamuotoisesti ja itsenäisesti. Ohjaajat ottivat tarvittaessa etäisyyttä ohjattaviin, että vertaistuki isien kesken toteutuisi. Havaittiin, että toiminnan vapaamuotoisuus lisäsi isien välistä kommunikointia. Ohjaajat olivat koko ajan paikalla ja valmiina tarvittaessa antamaan ohjeita sekä näyttämään toimintamalleja. Tavoitteena oli kuitenkin isien toisiltaan saama vertaistuki niin, että osallistujat yhdessä toimivat erilaisissa tilanteissa toisiaan tukien.

Ohjaustilanteissa isät ja lapset olivat mukana ryhmänä, mutta lasten iän ja uuden tilanteen myötä leikkiminen tapahtui suurimmaksi osaksi oman isän kanssa. Toimintaa muutettiin onnistuneesti ohjaajien toimesta sen mukaan, miten lapset jaksoivat keskittyä. Toiminnalle varattu kaksi tuntia oli käytössä molemmilla toiminta kerroilla kokonaan. Toiminnan puolella välissä isät ja lapset pitivät välipalatauon perhekeskuksen keittiössä. Tehtiin havainto, että tauon aikana isät lähtivät rohkeammin keskustelemaan toistensa kanssa lasten keskittyessä syömiseen. Tässä tilanteessa isä-lapsitoiminnan vertaistuen tavoite toteutui suunnitellusti. Muun ajan lapset ja isät leikkivät eri puolilla perhekeskuksen tilaa ja toteuttivat suunniteltuja toimintoja ilman kontaktia toisiin isiin ja lapsiin. Isien vähäisen kontaktin toisiin isiin pystyttiin selittämään sillä, että jokainen ryhmä kehittyy vaiheittain vertaisryhmäksi alun tutustumisesta ja puheeksi ottamisesta lopulta yhdessä opittujen tietojen ja taitojen siirtämiseen toisilleen (Smolander 2011).

4.2.3 Aineiston analyysi

Kvalitatiivisen, eli laadullisen, aineiston analyysissä käytettävissä ei ole konkreettisia työkaluja. Analyysin tekemiseen on kuitenkin soveltuvia monia vaihtoehtoja, kuten erilaiset tarkastelutavat ja näkökulmat. Näiden avulla voidaan aineistoa tulkita järjestelmällisesti. Haastatteluaineiston tiivistäminen on yksi tapa. Saatua laadullista aineistoa voidaan analysoida monella eri tavoin. Näitä tapoja ovat esimerkiksi teemoittelu, sisällön erittely, tyyppittely ja pelkistäminen. Tarkastelutapoja on muitakin, kuten keskusteluanalyysi. Tärkeää analyysiä tehtäessä on valintojen perustelut ja selittäminen. Tutkimuksen pitää olla perusteltu, uskottava ja luotettava. (KvaliMOTV 2020.)

Pienikin määrä kvalitatiivista tutkimusaineistoa pystytään hyödyntämään ja analysoimaan. Neljän isän haastattelusta saadut vastaukset olivat nopeita analysoida ensin pelkistämällä

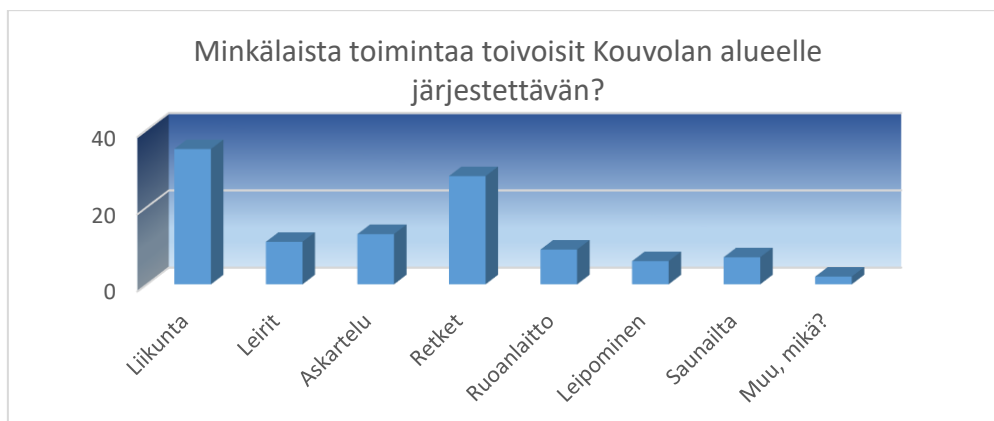
haastateltujen kommentteista tarpeelliset tiedot ja sen jälkeen tyypittelemällä ne samankaltaisiin ja eriytyviin vastauksiin. Haastattelujen ja palautteen kautta saatua aineistoa verrattiin aiemmin tutkittuun tietoon ja määrällisen kyselyn kautta saatuihin tuloksiin.

5 TULOKSET

5.1 Kyselyn tulokset

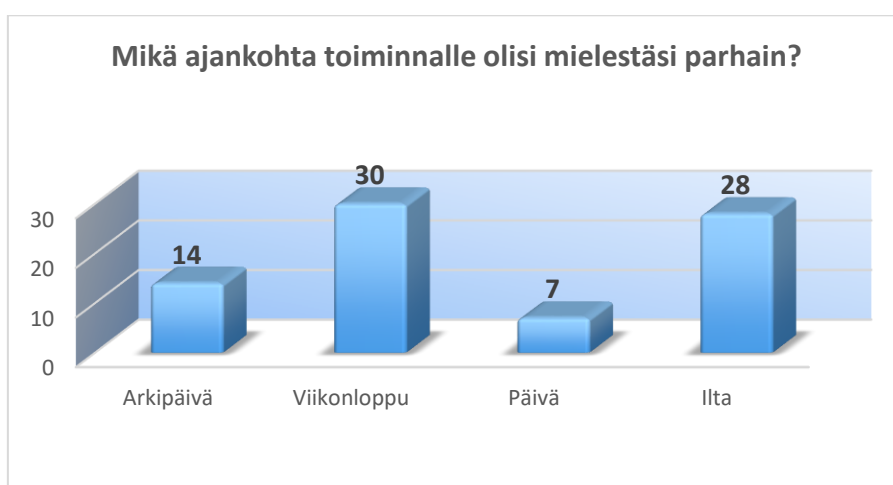
Kouvolan kaupungin sivuilta (2019) selvisi, että vuoden 2018 loppuun mennessä Kouvolan kokonaisväkiluku oli 83 177. Kouvolan alueen tilastotiedon etsintään hyödynnettiin erillistä postinumeroalueittain avointa tieto-ohjelmaa. Ohjelma sisälsi aluetietoja esimerkiksi asukasrakenteesta, talouksien koosta ja elämänvaiheesta sekä yleistä tietoa asukkaiden toiminnasta perustuen tilastokeskuksen tietoihin. Aluetiedot olivat pääosin vuodelta 2017 ja osa 2016. Naisia koko Kouvolan alueella oli 42 634, eli 51% ja miehiä 40 946, eli 49%. Lapsitalouksia oli yhteensä 7817 eli 19% koko Kouvolan alueen talouksista. (Paavo 2019.)

Yhdeksi tärkeimmäksi kysymykseksi muodostui, minkälaista toimintaa isät toivoisivat Kouvolan alueelle järjestettävän (kuvio 1). Strukturoiduksi vastausvaihtoehdoiksi annettiin, liikunta, leirit, askartelu, retket, ruoanlaitto, leipominen ja saunailta. Avoimen vastausvaihtoehdon kautta, oli mahdollista saada toiminnalle uusia ideoita. Kysymykseen vastasi 41 (n=41) isää, ja vastauksia saatiin yhteensä määrällisesti 111, koska kysymyksessä pystyi vastaamaan useampaan kohtaan. Keskimäärin isät olivat valinneet 2,7 vastausta mielekkääksi toiminnaksi. Vastauksista nousi suosituimmaksi toiminnoksi liikunta, johon tuli 35 vastausta. Toiseksi suosituimmaksi toiminnoksi nousi järjestettävät retket, johon saatiin 28 vastausta. Nämä kaksi toimintaa nousivat selkeästi eniten toivotuiksi, muut toiminnot jakautuivat selkeästi tasaisemmin. Askartelu sai vastauksia 13 ja leirit 11 vastausta. Ruoanlaitto toiminnan ideana sai 9 vastausta ja leipominen 6 vastausta. Vaihtoehtoisesti saunailtaan tuli 7 vastausta. Avoimeen vastausvaihtoehtoon tuli kaksi vastausta ja he toivoivat järjestetyn toiminnan liittyvän musiikkiin ja luontoon.

Kuvio 1. Toivottu toiminta

Kysymykseen, mikä ajankohta olisi parhain toiminnan kannalta (kuvio 2), annettiin strukturoidut vaihtoehdot; arkipäivä, viikonloppu, päivä ja ilta, joista oli mahdollisuus valita useampi vaihtoehto. Kysymys oli oleellinen toiminnan toteutumisen kannalta. Kysymykseen vastasi 41 (n=41) isää, ja vastauksia saatiin tähän yhteensä 79. Keskimäärin vastaajat ovat valinneet kaksi vastausvaihtoehtoa neljästä mahdollisuudesta. Järjestettävän toiminnan ajankohta viikonlopulle sai 30 vastausta, ja ilta aika 28 vastausta. Nämä nousivat selkeästi eniten toivotuiksi ajankohdiksi. Arkipäivä vaihtoehtona sai 14 vastausta, ja päivä aika sai 7 vastausta.

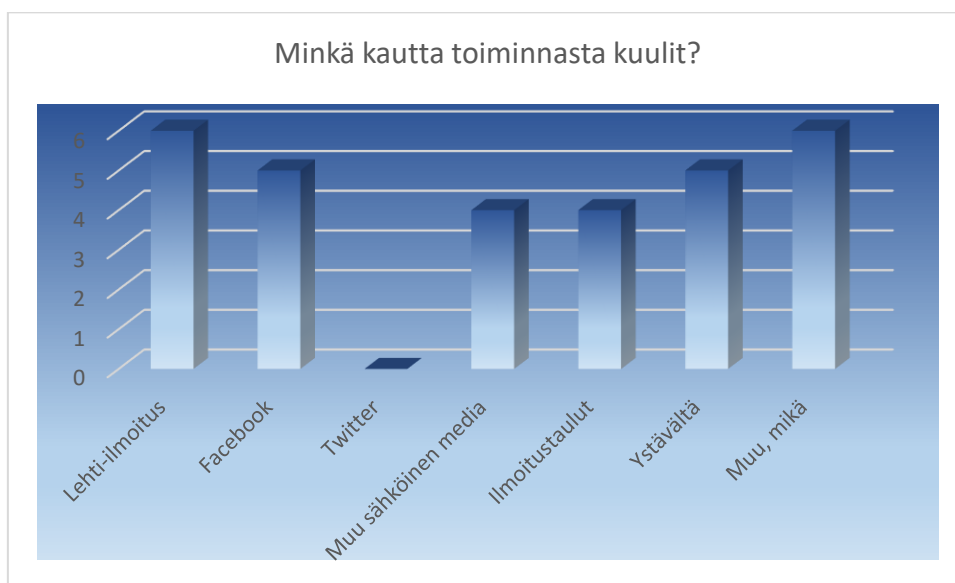

Kuvio 2. Toivottu ajankohta

Kysymykseen, ovatko isät aiemmin osallistuneet perheille suunnattuihin toimintoihin. Vastaa-
taajien (n=38) osallistuminen järjestettyyn toimintaan jakautui tasan. Joka toinen vastan-
neista isistä oli osallistunut aiemmin perheille suunnattuihin toimintoihin, loput vastan-
neista eivät olleet koskaan osallistuneet mihinkään perheille järjestettyyn toimintaan. Isiltä
(n=19) jotka olivat aiemmin osallistuneet perheille suunnattuun toimintaan, selvitettiin
avoimen kysymyksen kautta, kuka toimintaa oli järjestänyt. Vastauksia tarkastellessa puo-
let isistä oli osallistunut kaupungin ja seurakunnan järjestämiin toimintoihin. Järjestöjen ku-
ten MLL:n toimintaan oli vastanneista osallistunut kolmasosa ja yksittäisinä vastauksina oli
mainittu urheiluseurat sekä varhaiskasvatus.

Aiemmin toimintaan osallistuneilta kysyttiin, mitä kautta he olivat toiminnasta kuulleet (ku-
vio 3). Strukturoiduksi vastausvaihtoehtoiksi luokiteltiin eniten markkinointiin hyödynnet-
tyjä kanavia. Näistä pystyi valitsemaan useamman vaihtoehdon. Vaihtoehtoksi annettiin
myös avoimen vastauksen mahdollisuus. Isien vastaukset jakaantuivat tasaisesti

vaihtoehtojen välillä. Kysymykseen saatiin isiltä (n=19) yhteensä 30 vastausta, eli keskimäärin he olivat antaneet 1,6 vastausta 7 vastausvaihtoehtoa kohden. Vastausvaihtoehdoista lehti-ilmoitus sekä avoin selite muu, mikä sai 6 vastausta. Muu, mikä vastausvaihtoehtoon saimme neljä vastausta, jossa isät kertoivat kuulleensa toiminnasta vaimoltaan, yksi päiväkodin kautta ja yksi kutsun kautta. Facebook sai 5 vastausta, muu sähköinen media 4 vastausta ja Twitterin kautta vastaajia ei ollut tavoitettu toiminnan markkinoinnin osalta ollenkaan. Vaihtoehtona ilmoitustaulu oli saanut 4 vastausta ja ystävältä 5 vastausta.

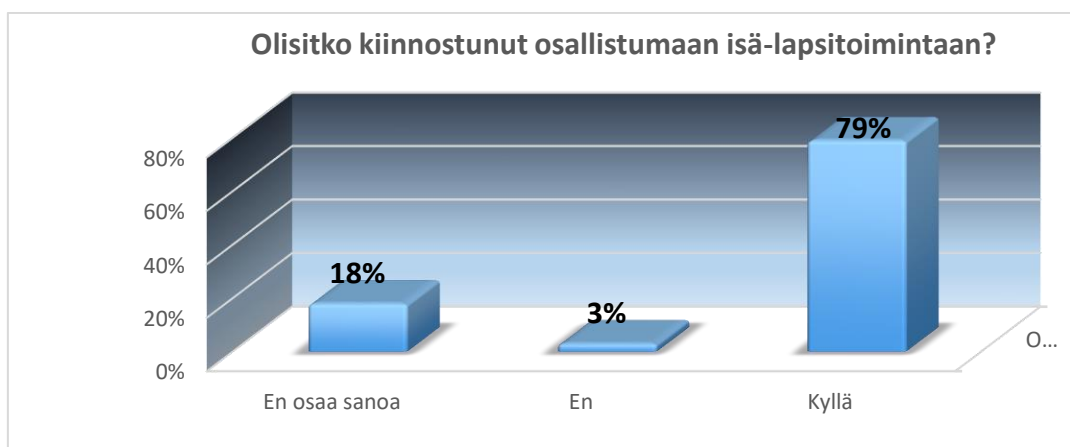
Kuvio 3. Markkinointikanavat

Isiltä kartoitettiin toiveita toiminnan sijoittamisesta alueellisesti Kouvolan seudulle avoimella kysymyksellä Kouvolan alueen laajuuden vuoksi. Kysymykseen vastasi 35 (n=35) eli 85 prosenttia kyselyyn vastanneista. Vastauksia tarkastellessa Kouvolan keskustan alue oli selkeästi toivotuin (n=15), muuten vastaukset jakaantuivat hajanaisesti ympäri Suur-Kouvolaa, Anjalankoski, Korja, Valkeala, Kuusankoski ja Elimäki välisille alueille. Neljässä vastauksista oli mainittu, etteivät välimatkat ole ongelma, sillä autolla on mahdollisuus pystyä liikkumaan.

Kysymykseen toivotusta toiminnan järjestäjästä, annettiin kolme strukturoitua vaihtoehtoa perustuen siihen, mitkä tahot Kouvolan seudulla yleisesti eniten järjestävät vapaaehtoista toimintaa. Avoimella kysymyksellä annettiin mahdollisuus vastaajien ehdottaa omia mielipiteitä toiminnan järjestäjästä. Kysymykseen vastasi 41 (n=41), joista 56 prosenttia eli (n=23) isää oli sitä mieltä, että kaupunki olisi toivottu toiminnan järjestäjä. Vastanneista 34 prosenttia, eli (n=14) toivoi järjestävän tahon olevan järjestöt. Seurakuntaa järjestäväksi

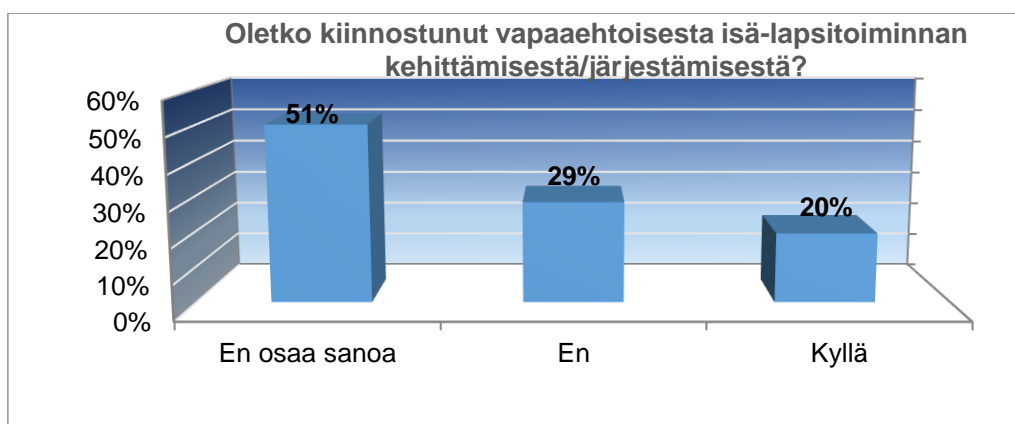
tahoksi vastaajista toivoi vain 5 prosenttia, eli (n=2) isistä. Avoimeen tekstikenttään vastasi myös vain 5 prosenttia, eli (n=2) isää ja heidän antamistaan vastauksista kävi ilmi, etteivät he kokeneet järjestävällä taholla olevan niinkään suurta merkitystä kuin itse toiminnalla.

Kysymys onko isillä kiinnostusta osallistua isä- lapsitoimintaan, (kuvio 4) kartoitti toiminnan järjestämisen kannattavuutta. Vastausvaihtoehdoksi annettiin strukturoidut kohdat, kyllä, en, en osaa sanoa. Kysymykseen vastasi (n=39) isää. Vastaajista 79 prosenttia, eli (n=31) isää on kiinnostunut osallistumaan isä- lapsi toimintaan, ja 3 prosenttia vastaajista (n=1) ei ole ollenkaan kiinnostunut. Vastaajista 18 prosenttia, eli (n=7) ei osaa sanoa onko kiinnostunut toiminnasta.

Kuvio 4. Isien kiinnostus toimintaa kohtaan

Kyselyssä kartoitettiin isien kiinnostusta vapaaehtoisesta toiminnan kehittämisestä ja järjestämisestä (kuvio 5). Kysymykseen vastasi (n=41) isää. Isistä 20 prosenttia, eli (n=8) olisi kiinnostuneita, 29 prosenttia eli (n=12) ei olleet kiinnostuneita ja suurin osa vastaajista, (n=21) eli 51 prosenttia ei osannut sanoa onko heillä kiinnostusta toiminnan kehittämisestä ja järjestämisestä.

Kuvio 5. Kiinnostus isä- lapsi toiminnan kehittämisestä/järjestämisestä

5.2 Isä-lapsitoiminnan tulokset ja palaute

Sähköisen Webropol -kyselyn (liite 3) ja tablettitietokoneelle annetun palautteen, (liite 4) sekä isien haastattelun avulla saatiin laadullisia, sekä määrällisiä tuloksia. Osallistujat vastasivat toiminnan aikana sähköiseen kyselyyn tablettitietokoneella. Toimintakertojen määrälliset tulokset näkyvät kyselyn tuloksissa.

Isiä haastateltaessa tuli esille, että he olivat samantyyppisessä lapsiperheen elämäntilanteessa ja kamppailivat samankaltaisten ongelmien kanssa. Kaikki isät olivat kertomansa mukaan työelämässä. Isiltä puuttui kysyttäessä toivomansa vertaistuellinen kontakti elämästään. Toimintaan osallistuvat isät kertoivat, että heidän kavereillaan ei ollut lapsia. Haastattelussa isät eivät korostaneet toiminnan sisältöä. Heistä kaikenlainen toiminta oli tervetullutta. Toiminnan ajankohdasta kysyttäessä toiveena oli arki-illat tai viikonloput. Viikonpäivän isät toivoivat olevan torstain, saman viikonpäivän, jolloin isä-lapsitoiminnan pilotointikerrat toteutettiin. Toiveena isillä oli, että toiminta tapahtuisi joka toinen viikko tai harvemmin. Kysyttäessä mistä saivat tietoa isä-lapsitoiminnasta, kaikki neljä isää kertoivat saaneensa tiedon puolison kautta. Puolison kehotuksesta olivat osallistuneet toimintaker-toihin. Isät eivät esittäneet erityistä toivetta toiminnan järjestäjästä. Sama ajatus oli ollut myös opinnäytetyön toimeksiantajalla ja yhteistyökumppanilla toiminnan järjestäjästä. Tutkimustulokset tukivat tätä ajatusta.

Kaikki neljä isä-lapsitoimintaan osallistuneista isistä olivat innokkaita jatkamaan tapaamisia muiden isien ja lasten kanssa. He olivat toiminnan kehittämisen kannalla. Kymsoten perhekeskuskoordinaattorin pyynnöstä isät luovuttivat yhteystietonsa hänen käyttöönsä. Yhteystietojen avulla perhekeskuskoordinaattori pystyi tiedottamaan toiminnan kehittämisen aikataulusta ja alkavasta isä-lapsitoiminnasta.

Kaikilta isä-lapsitoimintaan osallistuneilta isiltä pyydettiin laadullista palautetta anonyymilla verkkokyselyllä (liite 4) molemmista toimintakerroista ja ohjauksesta. Palautetta saatiin kaikilta isiltä toiminnan lopuksi. Kaksi palautteen antajista oli ollut molemmilla toimintakeroilla mukana ja kaksi isistä vain jälkimmäisellä kerralla.

Palautteessa kysyttiin isiltä vastasiko järjestetty toiminta heidän odotuksiaan. Kysymyksellä haluttiin selvittää, vastasiko mainonta toiminnan sisältöä. Kaksi isää vastasi, että toiminta vastasi odotuksia. Kahdella isällä ei ollut erityisiä odotuksia toimintaa kohtaan.

Ammatillisen kehittymisen vuoksi palautetta kysyttiin lisäksi ohjaajien toiminnasta. Kaikki neljä vastaajaa olivat olleet tyytyväisiä toiminnan ohjaajiin. Avoimeen kysymykseen ohjaajien toiminnasta oli annettu palautetta seuraavasti:

Ikätasolle sopivaa ohjausta, hienoa!

Kiva, että järjestitte ja kivasti oli puuhaa pienemmillekin.

Varsin hauskaa toimintaa yhdessä lapsen ja muiden isien ja lapsien kanssa

Vähän enemmän mukaan toimintaan.

Palautekyselyssä oli mahdollisuus antaa myös kehitysehdotuksia toiminnalle, koska palautteen anto anonyymisti on usein helpompaa. Kaksi isää vastasi seuraavasti:

Aivan hienoa, ei kehitettävää, kunhan porukkaa kävisi enemmän.

Toimintamalli olisi minusta hyvä, kun vaan saisi kävijöitä.

6 POHDINTA

6.1 Tutkimustulosten tarkastelu

Tutkimuskyselyn, (liite 3) sekä pilotin palautteen perusteella vahvistui, että Kouvolassa todella on isä-lapsitoiminnasta kiinnostuneita isiä. Tulos on yhdenmukainen Jalkasen (2007) tutkimuksen kanssa siinä, että vertaistuelliselle isä-lapsitoiminnalle on tarvetta. Isät kokivat tärkeäksi sen, että heillä ja lapsella olisi jokin oma juttu ilman äitiä. Isät ovat kiinnostuneita isyydestä, ja oman isyyden peilaamisesta toisten isien kokemuksiin. Vertaistuki ja toisten isien kokemukset vahvistavat omaa isyyttä ja antaa voimavaroja. Isät kokivat myös, että samassa tilanteessa olevien kanssa voi puhua vaikeimmistakin asioista. Tulosta tukee myös Halmeen (2009) tutkimus, jossa käy ilmi, että isät haluavat sitoutua enemmän lapsensa elämään ja viettää aikaa yhdessä.

Suurin osa vastaajista toivoi toiminnan olevan liikuntaan liittyvää tai järjestettyjä leirejä. Samansuuntaisia tuloksia saatiin isä-lapsitoiminnan pilotoitinkerroilta, perustuen siihen, että liikunnallisemman toimintakerran osallistujamäärä oli kaksinkertainen. Tilastokeskuksen (2017) teettämästä vapaa-aikatutkimuksesta voi myös päätellä, että isät harrastavat eniten liikuntaa lastensa kanssa vapaa-ajallaan. Yli 40 prosenttia vastaajista harrasti liikuntaa lapsensa kanssa vuoden aikana. Liikunta on hyvää yhteistä vertaistukea tarjoavaa toimintaa, missä sekä isät että lapset pääsevät osallistumaan yhdessä toisiaan tukien ja kannustaen (UKK-instituutti 2014).

Toiminnan ajankohdaksi isät toivoivat kyselyssä ja haastatteluissa selkeästi eniten viikonloppuja ja iltoja. Nämä ajankohdat palvelevat suurinta osaa työssäkäyvistä isistä, ja antavat mahdollisuuden osallistua toimintaan. Tulos on yhdenmukainen Halmeen (2009) tulosten kanssa, jossa sanottiin, että isillä on enemmän aikaa viikonloppuisin yhdessäololle lasten kanssa. Isä-lapsitoiminnan pilotoinnin ajankohdaksi valittiin arki-ilta klo 17-19 välillä, joka vastasi isien toiveita ajankohdasta.

Kyselyn (liite 3) vastausten perusteella sosiaalinen media toimii hyvänä markkinoinnin kanavana, mutta se ei selkeästi noussut ainoaksi hyväksi vaihtoehdoksi. Yllättävä tieto toiminnan mainonnassa oli, että perinteinen ilmoitustaulu oli edelleen tehokas markkinoinnin väline digitalisoituneessa maailmassa. Sosiaalista mediaa hyödynnetään nykypäivänä monella eri tavalla. Sosiaalinen media on muodostunut yhdeksi isoksi osaksi markkinointia. Suurin osa suomalaisista käyttää sosiaalista mediaa, ja sen kautta markkinointi tavoittaa ison ihmisjoukon. (Talouselämä 2017.) Sosiaalisen median kautta mainostaminen on nopeaa ja helppoa. Negatiivisena asiana on mainoksen häviäminen sosiaalisen median

suureen mainosmäärään. Massasta täytyisi pystyä erottumaan näyttävästi ja mielenkiintoisesti.

Tulosten perusteella perinteinen mainonta kaupan, kirjaston ja päiväkotien ilmoitustauluilla tai lehdissä tavoittaa monia ihmisiä. Tuhat suomalaista -tutkimuksesta käy ilmi, että suomalaisten mieluisin mainonnan kanava on edelleen painettu sanomalehti. (Sanomalehti liitto 2018.) Tämän tutkimuksen tulokset ovat yhteneväiset saatujen tulosten kanssa. Isä-lapsitoimintaa kannattaa mainostaa perinteisesti eri ilmoitustauluilla sekä digitaalisesti. Isä-lapsitoiminnan oppaassa (2013) on kuvattu markkinoinnin tärkeyttä toiminnan alkessa. Perinteisten markkinointikanavien kautta on todettu tavoitettavan perheitä hyvin. Tasainen informaatio ryhmän toiminnasta luo myös aktiivisen kuvan. Niissä kaupungeissa, joissa paperisia esitteitä ei ole jaettu, on todettu osallistujamäärien vähenevän.

Tuloksista näkyy, että ne isät, jotka olivat aiemmin osallistuneet perheille järjestettyihin toimintoihin, kuuluivat tapahtumasta puolisoiltaan. Isä-lapsitoiminnan pilotointikertoihin osallistuneet isät olivat kaikki saaneet tiedon toiminnasta puolisoiltaan, joka oli nähnyt mainoksen ilmoitustaululla. Tuloksessa nähtiin yhteneväisyyttä Jalkasen (2007) tutkimuksen kanssa, jossa todettiin äitien olevan aktiivisessa roolissa isien ohjaamisessa toimintoihin. Tämän perusteella isä-lapsitoiminnan mainontaa kannattaisi tietoisesti kohdistaa myös äideille.

Vuonna 2009 Kouvolan ympäristökunnat ja kaupungit; Anjalankoski, Elimäki, Jaala, Kuusankoski ja Valkeala lakkautettiin ja tilalle luotiin yksi yhteinen kunta Kouvola (Kouvola, 2019). Tulosten perusteella heräsi kysymys, olisiko toiminnan keskittäminen johonkin tiettyyn alueeseen kannattavampaa, vai olisiko toimintaa vaihtoehtoisesti järkevämpää hajauttaa myös lähialueille. Tuloksista näkyi, että Kouvolan keskustan alueelle voisi olla kannattavaa järjestää isä-lapsitoimintaa. Tämä palvelisi etenkin niitä perheitä kenellä ei ole mahdollisuutta liikkua kauemmas ympäristöalueille. Isä-lapsitoimintaan osallistuneet isät olivat tulleet ympäristöalueilta, kuten Elimäki ja Korja, joten pidempi välimatka ei välttämättä olisi syy olla osallistumatta. Toimintaa voisi esimerkiksi, perhekeskusten yhteistyöllä hajauttaa isommalle alueelle. Tällöin pystyttäisiin huomioimaan myös toivotut ympäristöalueet kuten Kuusankoski, Korja ja Valkeala, joissa on myös perhekeskukset. Toisaalta ryhmän ei tarvitse olla sidoksissa tiettyyn paikkaan, koska isien toivomia leirejä, retkiä ja liikunnallisia tapahtumia ei pystyisi järjestämään perhekeskuksen kaltaisissa tiloissa.

Kouvolassa seurakunta järjestää erilaisia leirejä, jotka ovat suunnattuja perheille (Kouvolan seurakunnat 2019). Vastanneista puolet oli osallistunut aiemmin perheille suunnattuihin toimintoihin, ja näistä suurin osa oli osallistunut kaupungin tai seurakunnan järjestämään toimintaan. Isä-lapsitoiminnan pilotointikertoihin osallistuneet isät eivät esittäneet

erityisiä toiveita toiminnan järjestäjästä. Toiminta itsessään oli isien mielestä tärkeämpää. Tämä tieto oli yhteneväinen tutkimuskyselyn kanssa.

Kyselyssä (liite 3) selvitettiin, olisiko isillä kiinnostusta vapaaehtoisesta toiminnan kehittämistä/järjestämisestä ajatuksena, että toiminta olisi silloin mahdollisesti jatkuvaa eikä loppuisi muutama kertaan. Kyselyn tulosten perusteella, suurin osa ei osannut sanoa olisiko heillä kiinnostusta ottaa vetovastuuta toiminnan järjestämisestä. Tulos ei ollut yllättävä, koska vastaajilla ei varmasti ollut tietoa kuinka paljon toiminta esimerkiksi sitoo työmäärältään ja vaatii vetäjältä. Haastateltavina olleet isät eivät myöskään osanneet vastata kysymykseen olisivatko kiinnostuneita toiminnan vetäjän roolista. Isä-lapsitoiminnan opissa (2013) on todettu myös yhteneväisiä viitteitä siitä, että yksittäisiin tapahtumiin on helpompi saada vapaaehtoinen vetäjä, sillä se ei vaadi samanlaista sitoutumista. Saatujen tulosten perusteella isät näyttäisivät haluavan viettää lasten ja toisten isien kanssa yhdessäoloa ilman vastuuta toiminnan järjestämisestä.

6.2 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyötä tehtiin noudattaen hyvää tieteellistä käytäntöä, mikä takaa opinnäytetyölle eettisen ja luotettavan pohjan. Tutkimustyötä tehdään lainsäädännön asettamien rajojen sisällä. Jokaisella tutkimusta tekevällä on vastuu siitä, että tutkimus on tehty sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti. Julkaistavan tiedon on oltava asiallista, rehellistä ja läpinäkyvää koko tutkimusprosessin ajan. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012.)

Tärkeää ennen tutkimuskyselyn laadintaa on, että tutkija ottaa huomioon laajasti tutkimuskyselyyn vastaajien mahdollisen ajankäytön, halun ja taidon antaa vastauksia. Tutkimuksen täytyy herättää luottamusta ja siinä on hyvä huomioida kohderyhmän ominaisuudet. Kysymykset on pyrittävä pitämään mahdollisimman kattavana tutkimuskysymyksiin nähden, mutta kuitenkin yksinkertaisena ja helppotajuisena. Varmuuden vuoksi ei kannata asioita kysyä tieteellisissä kyselyissä. Huomioon on otettava, että tutkimuskysymyksiin vastaavat eivät välttämättä tunne tutkittavaa aihealuetta niin hyvin kuin kysymysten laatija. Kysymykset eivät saa myöskään olla liian pitkiä. (Kvanti MOTV 2019.)

Tutkimuskyselyn (liite 3) kohderyhmänä oli isät. Opinnäytetyössä pohdittiin tutkimuskysymysten asettelua ja isä-lapsitoiminnan kehittämisen tavoitteita, sekä tarvittavan tiedon keruumenetelmiä, että saadun tutkimustiedon analysointitapoja. Tutkimuksen sisältämät valinnat ja toiminta olivat perusteltuja sekä vastuullisia. Ennen tutkimuskysymysten laadintaa pohdittiin yhdessä toimeksiantajan kanssa kysymysten sisältöä. Tutkimuksessa ei missään vaiheessa tuotu esiin tutkittavien henkilöllisyyttä, koska niitä ei tarvittu tutkimuksen tekoon. Saatekirjeessä (liite 3) kerrottiin selkeästi ja lyhyesti opinnäytetyön aiheesta,

tarkoituksesta, tavoitteesta sekä mihin tutkimuksesta saatuja tietoja käytetään. Määrällisessä verkossa tehdyssä kyselyssä osallistujat eivät olleet vuorovaikutuksessa tutkijoiden kanssa. Laadullisessa tutkimuksessa isä-lapsitoiminnan pilotointikerroissa, sekä kauppa-keskuksessa isiltä tehdyssä kyselyssä, tutkijat olivat vuorovaikutuksessa tutkittavien kanssa. Kyselyyn vastaajille kerrottiin, että vastaaminen on vapaaehtoista, ja vastaajien henkilötiedot eivät tulisi esiin. Kvantitatiivista tutkimusta koskevat samat eettiset periaatteet kuin kvalitatiivista tutkimusta (Vilkkä 2007,90-92).

Kaikissa tutkimuksissa luotettavuuden arviointi on tärkeää. Luotettavuudella pyritään tutkimuksissa virheettömyyteen. Tutkimustulosten luotettavuus ja pätevyys voivat vaihdella mittaus tai tutkimustavasta huolimatta. Reliaabelius tutkimuksissa tarkoittaa, että tulokset ovat toistettavissa. Tutkimustulokset eivät siis olisi sattumanvaraisia. Validius käsite tarkoittaa sitä, että mittarilla tai mittausmenetelmällä voidaan mitata täsmälleen sitä, mitä on tarkoituskin. Kyselylomakkeissa kohderyhmä vastaa kysymyksiin, mutta vastaaja saattaa olla ymmärtänyt kysymykset toisin kuin tutkija on tarkoittanut. Tutkijan käsitellessä tuloksia oman ajatusmallinsa mukaan, tulokset eivät voi olla päteviä. Laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuus nousee, jos tutkija tekee tarkan selvityksen tutkimuksen toteuttamisesta. Selvityksen on oltava totuudenmukaista ja selkeää. Useiden eri tutkimusmenetelmien käyttö lisää validiutta niin määrällisessä, kuin laadullisessakin tutkimuksessa. (Hirsjärvi ym.2009b, 231-233.) Menetelminä tässä tutkimuksessa oli digitaalinen kysely ja henkilökohtainen haastattelu sekä mahdollisuus antaa palautetta suullisesti ja digitaalisesti. Käytetyt tutkimusmenetelmät tukivat tutkittavien anonymiteettiä.

Tutkimuksen kohderyhmä ja kysymykset määriteltiin selkeästi ja toimeksiantaja hyväksyi kysymykset ennen kyselylomakkeen (liite 3) jakamista. Kysymyksiä muokattiin toimeksiantajan ehdotusten mukaisesti tarkoituksenmukaisempaan järjestykseen. Kyselylomaketta testattiin ennen varsinaista kyselyä. Kysymykset olivat lyhyitä, selkeitä ja ymmärrettäviä.

Aiempiin tietoihin perustuen, tiedettiin lapsitalouksia olleen Kouvolassa vuoteen 2017 mennessä 7817 (Paavo, 2019). Kyselyn vastausten määrää verrattiin Kouvolassa asuviin lapsitalouksiin. Kyselyllä tavoitettuja isiä ei ollut kovin paljon. Jos vastauksia olisi saatu määrällisesti enemmän, olisi tulos ollut luotettavampi. Luotettavuutta lisää kuitenkin se, että ennen tutkimuksen tekoa tutustuttiin aiemmin tehtyihin tutkimuksiin ja hankkeisiin. Tutkimuksessa tietoperustana käytetyt lähteet olivat monipuolisia ja ajankohtaisia.

Saatujen tuloksien luotettavuus on suoraan verrannollinen tutkimuksen suunnitteluun ja sen toteutukseen. Kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa virheiltä ei voi välttyä. Käsittely-, mittaus-, kato- ja otantavirheitä tapahtuu tutkimuksessa yleisesti. Virheiden esille tuominen on tärkeää. Tutkijan on totuudenmukaisesti arvioitava niiden vaikutus

tuloksiin, niiden hyötykäyttöön ja soveltamiseen. (Vilkkä 2007, 154.) Kyselyn (liite 3) lopullista tavoitettavuutta ja otoskokoa ei voida arvioida, koska kyselyä jaettiin digitaalisesti sosiaalisessa mediassa ja ei verkostoissa. Tästä syystä kyselyn vastausmäärää ei pystytty arvioimaan prosentuaalisesti. Kyselyllä saatiin luotettavia vastauksia Kouvolan alueen isiltä yhteensä 41. Kaikki vastaukset käytiin läpi, joista yksi vastaus jouduttiin hylkäämään, koska vastaaja ei ollut tehnyt kyselyä vakavissaan. Vastaukset olivat asiattomia, eikä niitä voitu pitää luotettavana.

Markkinoinnin vaivattomuus digitaalisesti sosiaalisen median kautta tuli selkeästi esille isä-lapsitoiminnan pilotointikertoja mainostettaessa. Toimeksiantaja ja yhteistyökumppani pitivät videomainontaa hyvänä ja mielenkiintoisena markkinointivälineenä. Videomainonnan (liite 1) hyötyä markkinoinnissa ei kuitenkaan pystytty luotettavasti arvioimaan, koska videomainonnasta ei tullut palautetta kohderyhmältä, eikä sen katsojakuntaa pystytty määrällisesti arvioimaan.

Haasteena ennen isä-lapsitoiminnan pilotointikertoja oli, ettei osallistujista ollut etukäteen mitään tietoa. Huonoimmassa tapauksessa toimintaan osallistuvia ei olisi tullut paikalle ollenkaan. Isä-lapsitoiminnan pilotointi olisi epäonnistunut eikä kohderyhmän mielipiteitä ja toiveita olisi saatu käytettyä toiminnan aloittamiseen. Positiivinen asia oli, että ohjaajia oli kolme, minkä vuoksi pystyttiin irtautumaan toiminnan järjestämisestä isien henkilökohtaisten mielipiteiden kuuntelemiseen. Perhekeskuksen tilat olisivat riittäneet suurenkin joukon käyttöön. Ennakkoon ei tiedetty myöskään osallistuvien lasten ikäjakaumaa, siksi varauduttiin toiminnan mainonnassa ilmoitettuihin 1-5 –vuotiaisiin lapsiin erilaisilla pienillä lisäyksillä ja muutoksilla. Ensimmäisen toimintakerran alussa huomioitiin, että molemmat lapset olivat iältään noin kaksi vuotiaita. Toimintaa muutettiin niin, että lapset ainoastaan etsivät syksyn merkkejä sisältä isiensä kanssa tai tekivät lehtien takaa löytyneet tehtävät osaamisensa mukaisesti. Pienempiin lapsiin varauduttiin myös äänikirjalla ja siilinpesäleikillä, mutta näille ei lopulta ollut käyttöä.

Isä-lapsitoiminnan pilotointikertojen osallistujamäärä oli hyvin pieni, mutta heiltä saatiin henkilökohtaisella haastattelulla laadullista tietoa toiminnan kehittämisen tarpeesta. Osallistujia ollessa enemmän, vastaukset olisivat olleet todennäköisesti monipuolisempia. Pohdittiin, että vaikuttiko toiminnan ajankohta osallistujien määrään toiminnan tapahtuessa alkuillasta. Toisaalta isät mainitsivat haastattelussa, että toimintaa ei tarvitse olla joka viikko. Silloin osallistuminen oli isien mukaan mahdollista samana ajankohtana. Todennäköisesti myöhäisempi ajankohta ei toimisi alle viisivuotiaiden kohdalla ja aikaisempi ajankohta olisi huono työssä käyville isille. Viikonloput voisivat olla hyvää isä-lapsitoiminnan aikaa.

Tutkimustuloksissa toivotun toiminnan ajankohta ja toiminnan tulokset tukivat jossain määrin toisiaan.

6.3 Opinnäytetyön aikataulu ja budjetti

Alustavia keskusteluja opinnäytetyön aiheesta käytiin huhtikuun 2019 lopussa. Opinnäytetyön aiheen Kouvolan perhekeskuskoordinaattorit hyväksyivät keväällä 2019 ja isä-lapsitoiminnan suunnittelu aloitettiin sovitusti elo-syyskuussa 2019. Hyväksytty opinnäytetyön suunnitelma palautettiin syyskuun lopulla. Syksyn aikana pidettiin kaksi suunnittelutapaamista toimeksiantajan ja yhteistyötahojen kanssa. Lokakuussa tutkimuskyselyt laitettiin jalkoon, ja loka-marraskuun vaihteessa julkaistiin isä-lapsitoiminnan pilotointikertojen mainonta. Molemmat isä-lapsitoiminnan tapaamiset olivat marraskuussa 2019. Joulukuussa 2019 pidettiin viimeinen raportointi- ja palautetapaaminen toimeksiantajan ja yhteistyökumppanin kanssa, jossa tehtiin yhteenveto ja arvioitiin suunniteltujen toimintojen onnistumisista. Opinnäytetyön kirjallinen raportti valmistui maaliskuussa 2020.

Opinnäytetyö toteutui ilman erillistä rahoitusta. Toiminnalliseen toteutukseen materiaalit ja välineet lainattiin Kouvolan perhekeskukselta sekä Kouvolan seurakunnan lapsityöltä. Isä-lapsitoiminnan pilotointikertoihin saatiin tarvittavat tilat Keltakankaan perhekeskukselta.

6.4 Jatkotoimintaehdotukset

Isä-lapsiryhmän kokoamisen jälkeen, toimintaa voisi kehittää esimerkiksi järjestettyjen retkien osalta. Kyselyssä retket nousivat esille toiveena. Kouvolan alueella on useita retkeilyalueita ja -paikkoja, joissa vierailu on ympäri vuoden maksutonta. Retkillä liikkumiseen voisi hyödyntää samanlaista bussijärjestelyä kuin tällä hetkellä on Kouvolan päiväkotien käytössä. Päiväkotibussi on varusteltu lasten tarpeiden mukaan esimerkiksi syömiseen ja nukkumiseen soveltuvaksi.

Uusien yhteistyökumppaneiden hyödyntäminen toisi lisää retki- ja toimintakohteita Kouvolan alueelta. Esimerkiksi Kouvolan seurakunnan lapsityön kautta olisi mahdollista saada ilmaiseksi Puhjonrannan leirikeskuksesta saunavuoroja ryhmäläisten käyttöön. Liikuntaan liittyvät aktiviteetit nousivat kyselystä toiminnan toiveeksi. Siihen perustuen voisi paikallisiin liikuntajärjestäjiin olla yhteydessä heidän tarjoamistaan mahdollisuuksista. Kouvolan skeittihalli olisi mahdollinen yhteistyökumppani liikuntamuotojen, kuten skeittilautailun, potkulautailun ja salibandyn merkeissä. Nämä yhteistyökumppani ehdokkaat olivat alustavien kyselyjen perusteella kiinnostuneita avustamaan ryhmän toivomien toimintojen toteuttamisessa.

Kymsoten (2020) perhetyö on palvelu Kouvolassa, joka ei vaadi lastensuojelun asiakkuutta. Perhetyö kuuluu sosiaalihuoltolain palveluihin. Se on perheiden hyvinvoinnin tukemista. Perhetyön tarkoituksena on perheenjäsenten keskeisen vuorovaikutuksen lisääminen ja heidän voimavarojensa kasvattaminen. Perhetyötä tarjotaan eri vuorokauden aikoihin ja sitä tehdään suurimmaksi osaksi perheiden omassa kotona. Se voi olla ehkäisevää tai korjaavaa työtä. Perhetyö huomio perheen kokonaisvaltaisesti, pitkäjänteisesti, ja se on suunnitelmallista.

Kouvolan alueella perhetyö toimii perhekeskusten tai neuvolan tiloissa. Jatkotoimintaehdotuksena isä-lapsiryhmän markkinoinnin voisi aloittaa ensimmäisestä Kouvolan alueen perhetyöntekijän tapaamisesta neuvolan yhteydessä. Tapaamisessa Kouvolan perhetyöntekijät kertovat omasta työkuvastaan lapsiperheissä. Perhetyöntekijät voisivat jakaa tietoa isä-lapsiryhmästä heidän tapaamilleen perheille. Vertaistuen tarjoaminen isille toteutuisi jo varhaisessa vaiheessa ja lasten kanssa yhdessä vietetty aika lisääntyisi.

6.5 Jatkotutkimusaiheet

Jatkotutkimukseksi voisi tehdä tulevaan isä-lapsiryhmään osallistujille kyselyn vertaistuen toteutumisen saavuttamisesta. Kyselyssä voisi selvittää onko ryhmällä ollut vaikutusta isien ja koko perheen jaksamiseen arjessa. Opinnäytetyössä ei tutkittu isien ja lasten vuorovaikutusta, joten tutkimus sen toteutumiseen olisi hyvä jatko tälle tutkimukselle.

Jatkotutkimuskysymykset voisivat olla:

- Miten vertaistuen toteutuminen näkyy?
- Minkälaisia muutoksia on tapahtunut isän ja lapsen vuorovaikutuksessa?
- Mitä vaikutuksia toiminta on tuonut koko perheen hyvinvointiin?

Yksinhuoltajaperheiden määrä on kasvanut 2000-luvulle tultaessa ja luvut ovat pysyneet vakiintuneina. Vuonna 2014 kaikista lapsiperheistä 20,8% oli yksinhuoltaperheitä. Näistä yksinhuoltajaäitejä oli 18% ja yksinhuoltajaisiä oli 2,9%. (Väestöliitto 2020.) Erotilanteissa lapset jäävät useimmiten äidin luokse asumaan, jolloin se vaikuttaa suuremmin isän ja lapsen väliseen suhteeseen (Halme 2009). Toimintaa voisikin suositella eroperheille ja jatkotutkimuksena selvittää, oliko toiminnalla vaikutusta isän ja lapsen väliseen suhteeseen.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuskyselyn vastausmäärä ei ollut suuri, mutta vastausten perusteella alueella on toiminnasta kiinnostuneita isiä. Saatujen tutkimustulosten perusteella todettiin, että vertais-tuelliselle isä-lapsitoiminnalle on tarvetta Kouvolan alueella. Toiminnan toivottiin olevan aktiviteettejä liittyen liikuntaan tai leireihin, ja sopiva ajankohta olisi iltaisin sekä viikonlop-puisin. Samansuuntaisia tuloksia saatiin haastatteleamalla isä-lapsitoiminnan pilotoitiker-toihin osallistuneita isiä. Tuloksien perusteella sosiaalinen media on nykypäivänä toimiva kanava tavoittaa kohderyhmä, mutta mainonnan jakamista perinteisesti ilmoitustauluille tai lehtiin ei kannata unohtaa. Haastattelutulosten perusteella tehtiin havainto, että toiminnan mainontaa on kannattavaa suunnata myös äideille, koska isä-lapsitoimintaan osallistuneet isät olivat kuulleet toiminnasta puolisoilta. Tutkimuksen mukaan isät näyttäisivät haluavan viettää lasten ja toisten isien kanssa aikaa ilman vastuuta toiminnan järjestämisestä. Tutkimuksen mukaan havaittiin, että tauot ja vapaat yhdessäolot ovat toiminnassa tarpeen.

Isä-lapsitoiminnan pilotoitokertoihin osallistujat osoittivat kiinnostuksensa toiminnan jatku-miselle, ja toivoivat mukaan lisää isiä ja lapsia. Molemmilla toimintakerroilla työelämän edustaja oli paikalla arvioijana, ja sai sitä kautta käsityksen toiminnan tarpeesta ja isien ajatuksista. Tämän perusteella Kouvolan perhekeskuskoordinaattorit pystyivät aloittamaan isä-lapsitoiminnan suunnittelutyön jo ennen tutkimusraportin valmistumista.

Viimeisessä yhteistapaamisessa toimeksiantajan ja yhteistyökumppanin kanssa saatiin tietoa, että Kymsoten Kouvolan perhekeskuksen on tarkoitus jatkaa isä-lapsitoimintaa. Ta-voitteena on, että Kymsoten perhetyöntekijät lähtisivät mukaan toimintaan ja ryhmän ko-koontuminen tapahtuisi joka toinen viikko. Aluksi Kouvolan perhekeskuksesta olisi ohjaaja paikalla vuoroviikoin kevään 2020 ajan. Isä-lapsiryhmän ohjaajan olisi tarkoitus löytyä osallistuvien isien joukosta. Ryhmän suunnittelutyö alkoi 7.1.2020 ja toiminnan alku ajoit-tuisi helmikuulle 2020. Olisimme todella tyytyväisiä, jos opinnäytetyön perusteella alkaisi toimiva ja jatkuva isä-lapsiryhmä kehittymään Kouvolan alueen isille.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että tutkimuskyselyn ja isä-lapsitoiminnan pilotoinnin avulla luotiin hyvä kävijä- ja tietoperusta tulevan ryhmän aloitukselle. Toiminnan aloittami-nen on helpompaa, kun tiedossa on jo osallistujia, ja toiminta pystytään heti alussa muo-dostamaan kohderyhmältä saatujen toiveiden mukaiseksi.

LÄHTEET

Painetut lähteet:

Eerola, P. & Mykkänen, J. 2014a. Isän kokemus. Isyyskokemusten jäljillä. Gaudeamus Oy. Tampere: Hakapaino

Eerola, P. & Mykkänen, J. 2014b. Isän kokemus. Isien tukiverkostot vauvaperheissä. Gaudeamus Oy. Tampere: Hakapaino

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009a. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009b. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi

Piironen, T. 2007. Ohjaajan opas. Lasten osallistavien ryhmien ohjaajille. Helsinki. Kuunnella meitä -hanke 2006-2007.

Sinkkonen, J. 2012. Isäksi ensi kertaa. Helsinki: Werner Söderström osakeyhtiö

Elektroniset lähteet:

Eerola, P. 2008. Isyys liikkeessä. Pro Gradu. Kasvatustieteenlaitos. Tampereen yliopisto. [viitattu 19.9.2019] Saatavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/80629/gradu03583.pdf?sequence=1>

Ensi- ja turvakotiliitto. 2019. Materiaalia lasten kanssa työskentelyyn. [viitattu 9.11.2019]. Saatavissa: https://ensijaturvakotienliitto.fi/tietoa-liitosta/materiaalit/materiaalia_lasten_kanssa_tyoskentelyyn/

Halme, N. 2009. Isän ja leikki-ikäisen lapsen yhdessäolo. Yhdessäoloa, isänä toimimiseen liittyvää stressiä ja isän tyytyväisyyttä parisuhteessa kuvaavan rakenneyhtälömallin kehittäminen ja arviointi. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto. [viitattu 3.1.2020] Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/79997/6e0e50cf-1e85-4a5c-8a32-530ff3a8c7f5.pdf?sequence=1>

Haverinen, S. 2009. Isä äitiysneuvolan asiakkaana. Pro Gradu. Sosiologia. Tampereen yliopisto. [viitattu 19.9.2019] Saatavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/80808/gradu03715.pdf?sequence=1>

Hermanson, E. 2012. Terveyskirjasto-Duodecim. Isän osallistuminen ja sitoutuminen lapsen hoitoon. Kotineuvola. [viitattu 18.9.2019] Saatavissa: https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=kot00202&p_teos=kot

Holm, J., Huuskonen, P., Jyrkämä, O., Karnell, S., Laimio, A., Lehtinen, I., Myllymaa, T. & Vahtivaara, J-M. 2010. Asumispalvelusäätiö ASPA. Vertaistoiminta kannattaa. [viitattu 18.9.2019] Saatavissa: http://www.kansalaisareena.fi/Vertaistoiminta_kannattaa.pdf

Holmstöm, K. 2011. Isien osallistumisesta hyötyy koko perhe. Väestöliitto. [viitattu 5.1.2020] Saatavissa: <http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/?x17665=1167686>

Huttunen, J. 2011. Läsä oleva isä lapsen kannalta. [viitattu 4.2.2020] Saatavissa: https://www.slideshare.net/Ensi_turvakodit/Isnoleva-is-lapsen-kannalta

Isä-lapsi. 2019. Toimintaa. [viitattu 20.10.2019] Saatavissa: <http://www.isa-lapsi.fi/toimintaa>

Jalkanen, A. 2007. Osallistuminen isä-lapsitoimintaan ja sen merkitys isille ja perheille. Pro gradu tutkimus. Jyväskylän yliopisto. [viitattu 7.12.2019] Saatavissa: https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/18215/1/URN_NBN_fi_jyu-200803311308.pdf

Järvenpää, E. 2006. Laadullinen tutkimus. Helsinki University of Technology. [viitattu 9.9.2019] Saatavissa: <http://www.cs.tut.fi/~ihtesem/k2007/materiaali/luento4.pdf>

Kinnunen, T. 2006. Vertaistuki erityislasten voimavarana. Pro Gradu. Kasvatustieteen laitos. Jyväskylän yliopisto. [viitattu 19.9.2019] Saatavissa: https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/8787/URN_NBN_fi_jyu-2006372.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kluukeri, I. 2019. Yle-uutiset artikkeli 18.9.2019. Isyys. [viitattu 29.10.2019]. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10974676>

Kouvola. 2019. Tilastotietoa. [viitattu 17.12.2019] Saatavissa: <https://www.kouvola.fi/kouvolankaupunki/kouvola-tietoa/tilastotietoa/>

Kouvola. 2019. Kouvola – Anjalankoski. Alueelliset indikaattorit. Tilastokeskus. Paavo. [viitattu 17.12.2019] Saatavissa: https://www.kouvola.fi/wp-content/uploads/2019/08/Alueelliset_indikaattorit_Anjalankoski.pdf

Kouvolan seurakunnat. 2019. Leirit ja retket lapsille ja lapsiperheille. [viitattu 22.12.2019] Saatavissa: <https://www.kouvolanseurakunnat.fi/tule-mukaan/lapsille-ja-lapsiperheille/leirit-ja-retket>

Kouvola. 2019. Kouvolan historiaa. [viitattu 22.12.2019] Saatavissa: <https://www.kouvola.fi/kouvolankaupunki/kouvola-tietoa/kouvolan-historiaa/>

KvaliMOTV. 2020. Analyysi ja tulkinta [viitattu 23.1.2020] Saatavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7.html>

KvaliMOTV. 2020. Strukturoitu ja puolistrukturoitu haastattelu [viitattu 23.1.2020] Saatavissa: https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html

KvantiMOTV. 2019. Kyselylomakkeen laatiminen. [viitattu 16.12.2019] Saatavissa: <https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html#tutkimusetiikka>

Kymenlaakson perhekeskus. 2018. Lapsen, nuoren ja perheen hyvää arkea yhdessä. [viitattu 14.10.2019] Saatavissa: file:///C:/Users/lenovo/Downloads/perhekeskustoimintamalli_2018net.pdf

Kymsote. 2020. Kotiin vietävät palvelut ja perhetyö. [viitattu 26.1.2020] Saatavissa: <https://www.kymsote.fi/fi/Palvelut/Lasten%2C-nuorten-ja-perheiden-palvelut/Kotiin-viet%C3%A4v%C3%A4t-palvelut-ja-perhety%C3%B6/p/kotiin-vietavat-palvelut-ja-perhetyo>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2019. Vanhemmille. Lapsen kasvu ja kehitys. [viitattu 4.1.2020] Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2013. Isä-lapsitoiminnanopas. [viitattu 16.9.2019] Saatavissa: <https://bin.yhdistysavain.fi/1558685/Hv6Cd2dWiv4hjNom25pd0Rf5Dr/Isä-lapsitoiminnan%20opas.pdf>

Mediamaailma.2020. Miten digitaalinen markkinointi eroaa perinteisestä markkinoinnista?.[viitattu 6.2.2020] Saatavissa: <http://mediamaailma.fi/miten-digitaalinen-markkinointi-eroaa-perinteisesta-markkinoinnista/>

Mielenterveystalo. 2019. Luonnon vaikutus hyvinvointiin. [viitattu 9.11.2019] Saatavissa: https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/itsehoito-ja-oppaat/oppaat/tietoa_luonnon_hyvinvointivaikutuksista/Pages/luonnon_vaikutus_hyvinvointiin.aspx

Mielenterveystalo. 2019. Tuo luonto luoksesi. [viitattu 9.11.2019] Saatavissa:

https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/itsehoito-ja-oppaat/oppaat/tietoa_luonnon_hyvintivaikutuksista/Pages/luontokokemus_virtuaalisesti.aspx

Miessakit ry. 2019. Isätyön huoneentaulu. [viitattu 19.1.2020] Saatavissa:

<https://www.miessakit.fi/2019/11/07/isatyon-huoneentaulu-julkaistu-isan-nakoinen-hanke/>

Miessakit ry 2019. Isän näköinen-hanke. 2018-2020. [viitattu 14.12.2019] Saatavissa:

<https://www.xn--isnkinen-w2ac1t.fi/>

Neumueller, G. 2019. Media Equivalence study: video. A comprehensive comparison of the advertising effectiveness of TV, YouTube and Facebook. [viitattu 7.2.2020] Saatavissa: https://cdn2.hubspot.net/hubfs/5359503/IMAGES/Tutkimukset/2019_mim_tv_neumueller.pdf

Närvi, J. 2018. Isä hoitaa – vai hoitaako? Väestökyselyn ja haastattelujen tuloksia isien perhevapaiden käytöstä. Työpaperi 1/2018. [viitattu 16.9.2019] Saatavissa:

https://www.jul-kari.fi/bitstream/handle/10024/136012/URN_ISBN_978-952-302-995-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Perhekeskus. 2019. Perhekeskukset Kymenlaaksossa. [viitattu 15.9.2019]. Saatavissa:

<https://www.kymenlaaksonperhekeskus.fi/perhekeskukset>

Piironen, T. 2007. Ohjaajan opas. Lasten osallistavien ryhmien ohjaajille. Helsinki. Kuunnelkaa meitä -hanke 2006-2007. [viitattu 9.11.2019] Saatavissa:

<http://docplayer.fi/5281840-Tiina-piironen-ohjaajan-opas-lasten-osallistavien-ryhmien-ohjaamiseen.html>

Smolander, K. 2011. Vertaistukiryhmän ohjaaminen. Vertaisohjaajakoulutus. Ryhmän kehitysvaiheet. Etelä-Savon sosiaali- ja terveysalan järjestöjen tuki ry. VETO-projekti. [viitattu 4.2.2020.] Saatavissa: <https://immuunipuutospotilaidenyhdistys-fi-bin.directo.fi/@Bin/043f1143e04ee52f988a3ffd4889e74c/1580842320/application/pdf/234886/Vertaistukiryhmanohjaus%282%29.pdf>

Sanomalehtien liitto. 2018. Digitaaliset sanomalehdet nousseet nuorten aikuisten mieluisimmaksi mainonnan kanavaksi. [viitattu 6.2.2020] Saatavissa: <https://www.sanomalehdet.fi/ajankohtaista/digitaaliset-sanomalehdet-nousseet-nuorten-aikuisten-mieluisimmaksi-mainonnan-kanavaksi/>

Sosiaali- ja terveysministeriö.2019a. Lape-muutosohjelma uudistaa lasten ja perheiden palveluja. [viitattu 15.9.2019] Saatavissa: <https://stm.fi/lapsi-ja-perhepalvelut/projektisuunnitelmat>

Sosiaali- ja terveysministeriö.2019b. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE). [viitattu 15.9.2019] Saatavissa: <https://stm.fi/hankkeet/lapsi-ja-perhepalvelut>

Sosiaali- ja terveysministeriö.2019c. LAPE: Maakunnallisten hankkeiden tulokset. [viitattu 15.9.2019] Saatavissa: <https://stm.fi/hankkeet/lapsi-ja-perhepalvelut/maakuntahankkeet1>

Talouselämä. 2017. 90 % – Tätä some-faktaa eivät yrittäjäkään pysty kiertämään. [viitattu 22.12.2019] Saatavissa: <https://www.talouselama.fi/uutiset/90-tata-some-faktaa-eivat-yrittajakaan-pysty-kiertamaan/e2a4d8c5-3bd0-3da5-b2fb-aaad63d206b8>

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos. 2019. Lapset, nuoret ja perheet. Peruspalvelut. Perhekeskus. [viitattu 11.9.2019]. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/perhekeskus>

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos. 2017. Työpaperi 33/ 2017. Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa [viitattu 10.9.2019]. Saatavissa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135356/URN_ISBN_978-952-302-917-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tilastokeskus. 2017. Isälle koti ja perhe tärkein - lasten kanssa etenkin liikutaan. [viitattu 21.01.2020]. Saatavissa: <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2019/isalle-koti-ja-perhe-tarkeinta-lasten-kanssa-etenkin-liikutaan/>

Toimeksi.fi.2019. Vertaistoiminta. [viitattu 14.12.2019]. Saatavissa: <https://www.toimeksi.fi/kansalais-ja-yhdistystoimijoille/vertaistoiminta/>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittely Suomessa. [viitattu 21.01.2020] Saatavissa: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

UKK-instituutti. 2011. Liikuntaa harrastava lapsi tai nuori liikkuu todennäköisemmin myös aikuisena. [viitattu 08.11.2019]. Saatavissa: https://www.ukkinstituutti.fi/tietoa_terveysliikunnasta/liikunnan_vaikutukset/ikakaudet/liikunta_vaikuttaa_lasten_ja_nuorten_kehitykseen

Vilkka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Tammi: Helsinki. [viitattu 16.12.2019] Saatavissa: <http://hanna.vilkka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf>

Väestöliitto. 2020. Yksinhuoltajaperheet Suomessa. [viitattu 7.2.2020] Saatavissa: https://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/perheet/yksinhuoltajaperheet_suomessa/

Ylä-Anttila, A.2019. Digitaalisuus ei takaa erinomaista asiakaskokemusta – "Kuluttajat eivät ole kanavaorientoituneita". Markkinointi & Mainonta. [viitattu 7.2.2020] Saatavissa: <https://www.marmai.fi/uutiset/digitaalisuus-ei-takaa-erinomaista-asiakaskokemusta-kuluttajat-eivat-ole-kanavaorientoituneita/22750f5e-b301-35f8-8522-e31f6656ef7b>

LIITTEET

Liite 1

Markkinointi ja mainosvideo Isä-lapsi toiminnasta

<https://youtu.be/c8JIGI94cwI>

Liite 2 Esite toiminnasta

**TERVETULOA
MUKAAN
AVOIMEEN
ISÄ- LAPSI
TOIMINTAAN**

Keltakankaan perhekeskukseen!

TORSTAINA 14.11 JA 28.11

KLO 17-19

Hei Kouvolan alueen isät!

Olemme sairaanhoitajaopiskelijoita Lahden ammattikorkeakoulusta ja tarkoituksemme on toteuttaa opinnäytetyönämme Kouvolan alueen perhekeskukseen Isä-lapsitoimintaa. Lapset voisivat olla iältään 1-5 vuotiaita.

Luvassa mukavaa yhdessäoloa toisten isien ja lasten kanssa!

Kymsote

**Vertaistukea isille
ja
yhdessä
tekemistä
lapsille!**

**Torstaina 14.11.
klo 17-19**

Teemana

syksyinen luonto

**Torstaina 28.11.
klo 17-19**

Sisätempurata

ILMAINEN!

Tapaamisiin!
Eveliina Mäkelä
Maija Vollar
Minna Seppälä

Keltakankaantie 8
46860 Keltakangas

Liite 3

Mitä isot edellä, sitä pienemmät perässä

Hei isä!

Isä-lapsitoiminnan tarkoitus on kehittää aktiviteettia, jossa isät voivat jakaa muiden isien kanssa ajatuksiaan isyydestä mukavan yhdessä tekemisen lomassa. Toiminta tarjoaa myös lapsille mahdollisuuden uusien ystävien löytymiseen ja yhteistä aikaa sekä tekemistä isän kanssa.

Olemme 3 sairaanhoitajaopiskelijaa, Minna Seppälä, Eveliina Mäkelä ja Maija Vollar, Lahden ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyönämme kyselyn Kouvolan alueen isien innokkuudesta ja toiveista isä-lapsitoimintaa kohtaan. Opinnäytetyö tehdään yhteistyössä Mannerheimin lastensuojeluliiton Kouvolan paikallisyhdistyksen ja Keltakankaan perhekeskuksen kanssa.

Kyselyn tavoitteena on kartoittaa, ovatko isät kiinnostuneita osallistumaan kyseiseen toimintaan ja mitä järjestettävä toiminta pitäisi sisällään. Työn tarkoituksena on saada hyödynnettävää tietoa kyselyn kautta, jonka pohjalta isä-lapsitoimintaa voidaan kehittää tulevaisuudessa Kouvolan alueelle.

Vastaaminen on vapaaehtoista ja henkilötietoja ei kysytä. Vastaukset käsitellään anonyymisti, eikä ketään yksittäistä vastaajaa voi tunnistaa kyselystä. Vastaaminen ei vie kuin muutaman minuutin ja vastaamalla voit vaikuttaa Kouvolan alueen isä-lapsitoiminnan kehittämiseen.

Suuri kiitos vastauksistanne!

1. Minkälaista toimintaa toivoisit Kouvolan alueelle järjestettävän?

Voit valita useamman vaihtoehdon

- Liikunta
- Leirit
- Askartelu
- Retket
- Ruoanlaitto
- Leipominen
- Saunailta
- Muu, mikä?

2. Mihin Kouvolan seudun alueelle toivoisit isä-lapsitoimintaa järjestettävän?

3. Mikä ajankohta toiminnalle olisi mielestäsi parhain?

Voit valita useamman vaihtoehdon

- Arkipäivä
- Viikonloppu
- Päivä
- Ilta

4. Minkä tahon toivoisit järjestävän toimintaa?

- Kaupunki
- Seurakunta
- Järjestöt
- Muu, mikä?

5. Oletko aiemmin osallistunut johonkin perheille järjestettyihin toimintoihin? Jos et ole osallistunut mihinkään perheille järjestettyihin toimintoihin, voit siirtyä kysymykseen 8

- Kyllä
- En

6. Mikä taho toiminnan järjesti?

7. Mitä kautta toiminnasta kuulit?

- Lehti-ilmoitus
- Facebook
- Twitter
- Muu sähköinen media
- Ilmoitustaulut
- Ystävältä
- Muu, mikä

8. Olisitko kiinnostunut osallistumaan isä-lapsitoimintaan?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

9. Oletko kiinnostunut vapaaehtoisesta isä-lapsitoiminnan kehittämisestä/järjestämisestä?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

Liite 4 Palaute kysely toiminnasta ohjaajille

Risut ja ruusut

1. Vastasiko järjestetty toiminta odotuksiasi?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Minulla ei ollut erityisempiä odotuksia toiminnasta

2. Olitko tyytyväinen toiminnan ohjaajiin?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

3. Vapaamuotoinen palaute ohjaajille

4. Kehitysehdotukset toiminnalle

5. Muu palaute

Kiitos palautteesta!